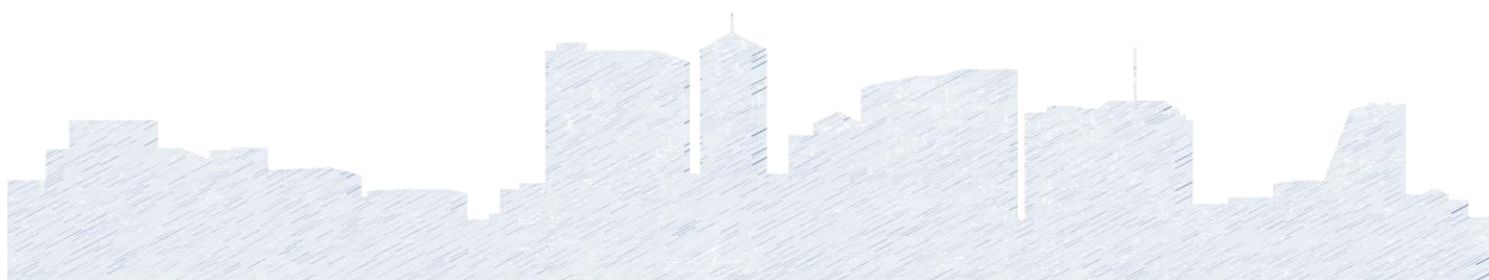

Lokalny Program Rewitalizacji

Gminy Koronowo do 2025 r.

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: maj 2017 r.

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	9
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi.....	10
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	12
1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi.....	14
2. Uproszczona diagnoza Gminy Koronowo	15
3. Obszar zdegradowany gminy	20
3.1. Wyznaczenie jednostek strukturalnych	21
3.2 Diagnoza jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego.....	24
4. Obszar rewitalizacji gminy.....	28
4.1 Podsumowanie problemów występujących na obszarze rewitalizacji.....	28
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	30
5.1 Sfera społeczna	31
5.2 Sfera gospodarcza.....	36
5.3 Sfera środowiskowa.....	36
5.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	37
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	40
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	42
8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	44
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	53
9.1 Koncepcja projektów zintegrowanych.....	53
9.2 Komplementarność problemowa	54
9.3 Komplementarność przestrzenna.....	55
9.4 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	56
9.5 Komplementarność źródeł finansowania.....	56
9.6 Komplementarność międzyokresowa	57
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	57
10.1 Interesariusze rewitalizacji	57
10.2 Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania	58
10.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania.....	63
11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	64
12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	67

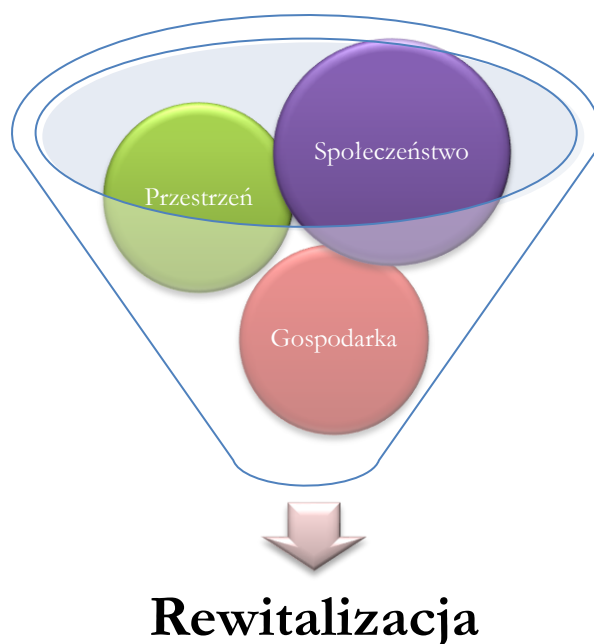
13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian.....	71
14. Ocena oddziaływania na środowisko.....	73
Załączniki	74
Spis tabel.....	83
Spis map.....	83
Spis wykresów	83
Spis schematów.....	84
Spis załączników.....	84

Wstęp

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie **programu rewitalizacji**. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Koronowo do 2025 r.

Ramy prawne dla prowadzenia rewitalizacji w Gminie Koronowo wyznaczają Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wskazane dokumenty określają zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Porządkują również dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja będzie dotyczyć zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich. W Gminie Koronowo **procesem rewitalizacji zostanie objęte tylko miasto** Koronowo. Wynika to z możliwości finansowania rewitalizacji ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020. W Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020, której członkiem jest Gmina Koronowo nie przewidziano prowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarach wiejskich współfinansowanych ze środków RPO WK-P.

Głównym celem rewitalizacji jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania** w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest **partycypacja społeczna** obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

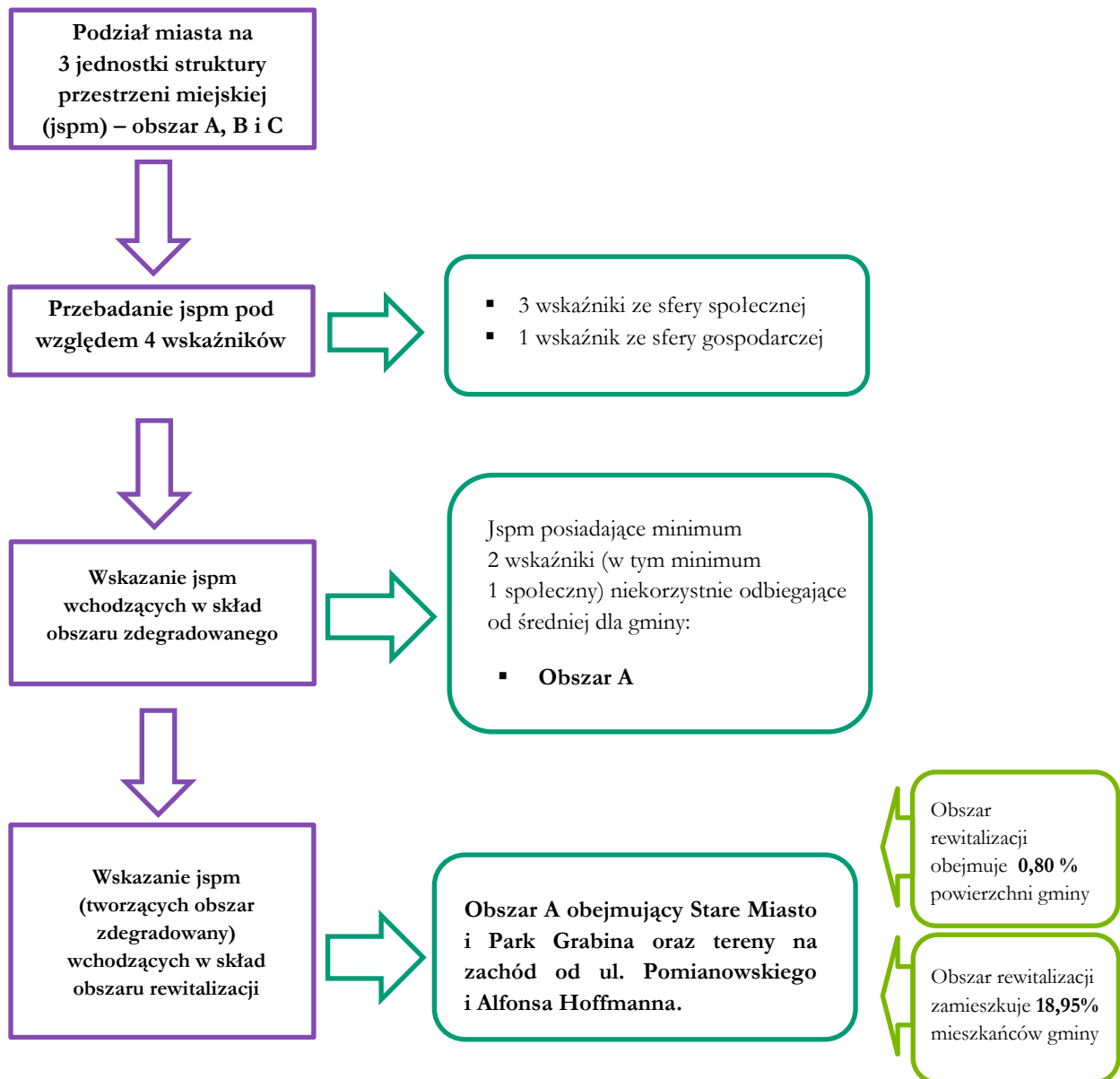
Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina Koronowo planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji jest konieczne.

Procesy rewitalizacyjne w Gminie Koronowo będą prowadzone wyłącznie na obszarach miejskich. Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze miasta Koronowo

Źródło: Opracowanie własne

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Koronowo do 2025 r. charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowością – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków własnych Gminy), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz przestrzenno-funkcjonalnego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- Koncentracją – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach Gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk.
- Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
  - Przestrzennym,
  - Problemowym,
  - Proceduralno-instytucjonalnym,
  - Źródeł finansowania.
- Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta będzie kontynuowana na etapie wdrażania i realizacji programu.

1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zapisami „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Koronowo
Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Koronowo na lata 2016-2025
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Gminna Strategia Rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2025 w Gminie Koronowo
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Wytuczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020	
Wytuczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społ. i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Spół. i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
	Program Rewitalizacji Miast	

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.
Krajowa Polityka Miejska 2023	Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwale ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Lokalny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, ▪ Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i terytorialną. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego, ▪ Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego, ▪ Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja

	<p>społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności, ▪ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, ▪ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, ▪ Przywrócenie i utrwalenie ład przestrzennego.
<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</p>	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</p>	<p>Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>

Źródło: *Opracowanie własne*

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczy o tym następujący cel strategiczny, wyodrębniony w ramach priorytetu modernizacja przestrzeni wsi i miast, z którym zgodność wykazuje program rewitalizacji- aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, oraz kierunki działań: promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenie przez całe życie; dostosowanie funkcjonowania usług publicznych oraz przestrzeni publicznych do potrzeb wszystkich pokoleń; rewitalizacja miast, wsi i obszarów zdegradowanych. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyśpieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ład przestrzennego.</p> <p>Niniejszy Program swoją tematyką i założonymi celami wpisuje się w zidentyfikowane w Strategii kierunki rozwoju.</p>
<p>Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>W dokumencie określono cztery poziomy planowania i wdrażania polityki terytorialnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poziom wojewódzki – obejmuje miasta Toruń i Bydgoszcz oraz ich obszar funkcjonalny, ▪ Poziom regionalny i subregionalny - obejmuje miasta Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z ich obszarami funkcjonalnymi, ▪ Poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmuje miasta powiatowe i ich obszary funkcjonalne (ORSG), ▪ Poziom lokalny – rozwój w ramach idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (RLKS). Poziom ten obejmuje gminy wiejskie oraz miasta nie będące stolicami powiatów (lokalne centra rozwoju). <p>Gmina Koronowo objęta jest poziomem wojewódzkim polityki terytorialnej. W Założeniach polityki terytorialnej przyjęto, że celem wojewódzkiej polityki miejskiej jest poprawa konkurencyjności całego województwa, dzięki optymalnemu wykorzystaniu potencjałów rozwojowych wszystkich miast, w tym między innymi poprzez ich rewitalizację.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych oraz Poddziałania 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów

<p>Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>funkcjonalnych w ramach ZIT. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe poddziałanie.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
<p>Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy programu rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regulami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>
<p>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego</p>	<p>BTOF tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń. Nadrzędnym celem Strategii jest: Konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF. Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z celem strategicznym 3 Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla BTOF: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF.</p>
<p>Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego</p>	<p>Studium jest dokumentem eksperckim i diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń, mającym na celu przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpoznanie struktury przestrzennej BTOF poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych, ▪ Przedstawienie problemów, z którymi boryka się region, ▪ Określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz – najważniejszych – drzemających w zasobach ludzkich regionu, ▪ Analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, ▪ Wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w powyższe cele.</p>
<p>Program Rewitalizacji Miast</p>	<p>Integralną i naturalną częścią procesów rozwojowych miast jest stały i ciągły proces przemian miejskich, łączący przedsięwzięcia infrastrukturalne z ograniczaniem niekorzystnych zjawisk społecznych, a także podejmowaniem działań w zakresie kultury oraz poprawy stanu środowiska. Program Rewitalizacji Miast (PRM) jest opracowaniem eksperckim, które stanowi instrument zintegrowanego podejścia w zakresie rewitalizacji w 9 miastach (Bydgoszczy, Toruniu, Chelmży, Koronowie, Kowalewie Pomorskim, Łabiszynie, Nakle nad Notecią, Solcu Kujawskim, Szubinie) Bydgosko-Toruńskiego Obszaru</p>

	<p>Funkcjonalnego. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Programu Rewitalizacji Miast i obejmuje obszar, który już w PRM został wskazany jako wymagający wsparcia. W PRM na podstawie analizy wskaźników wyznaczono Stare Miasto jako priorytetowy obszar wsparcia.</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Koronowo</p>	<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Koronowo, zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. <i>o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i>. Opisuje ono uwarunkowania rozwoju gminy w oparciu o środowisko przyrodnicze, warunki życia mieszkańców, stan dziedzictwa kulturowego, zagrożenia bezpieczeństwa ludności. Określa potrzeby oraz możliwości rozwoju gminy a także kierunki jej rozwoju. Przyjęte w Studium kierunki rozwoju powinny prowadzić do określenia potencjalnych możliwości wykorzystania przestrzeni oraz niezbędnych z punktu widzenia realizacji celów zmian zagospodarowania przestrzennego przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych, stanowiących jeden z największych potencjałów tego obszaru. W zakresie rozwoju infrastruktury wskazano potrzebę zachowania istniejącej infrastruktury oraz jej modernizacji. Zwrócono także konieczność podjęcia działań rozwojowych mających na celu przeciwdziałanie skutkom bezrobocia. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Studium i nie narusza jego postanowień.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Koronowo na lata 2016-2025</p>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój bazy i oferty kulturalnej skierowanej dla różnych grup wiekowych, ▪ Rozwój form opieki oraz infrastruktury do zaspokajania potrzeb starzejącego się społeczeństwa, ▪ Aktywizacja osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią publiczną.
<p>Gminna Strategia Rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2025 w Gminie Koronowo</p>	<p>Celem głównym Strategii jest stworzenie spójnego systemu wsparcia, zapobieganie zagrożeniom społecznym oraz skuteczne działania w ramach polityki społecznej. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele operacyjne Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie osób i rodzin dotkniętych ubóstwem, ▪ Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji w środowisku lokalnym, ▪ Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ▪ Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców Gminy Koronowo, ▪ Zapewnienie zaplecza kulturalno-rozrywkowego dla mieszkańców Gminy Koronowo, ▪ Zorganizowanie czasu wolnego osobom starszym, ▪ Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększeniu szans na rynku pracy oraz aktywizacja zawodowa.

Źródło: Opracowanie własne

2. Uproszczona diagnoza Gminy Koronowo

Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Koronowo jest zlokalizowana w północno- zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie bydgoskim. Gmina graniczy z Miastem Bydgoszcz, a także z następującymi Gminami:

- W obrębie powiatu bydgoskiego: Sicienko, Osielsko i Dobrcz,
- W obrębie powiatu tucholskiego: Lubiewo i Gostycyn,
- W obrębie powiatu świeckiego: Pruszcz i Świekatowo
- W obrębie powiatu sępoleńskiego: Sośno.

Powierzchnia Gminy Koronowo wynosi 41 153 ha. Jest ona największą Gminą powiatu bydgoskiego, zajmuje około 30% jego obszaru. Na sieć osadniczą Gminy składają się: miasto Koronowo i 65 wsi/osad, wśród których 33 są jednocześnie sołectwami. Jest to Gmina o rolniczo-turystycznym charakterze. Jej centrum administracyjnym jest położone ok. 25 km od Bydgoszczy, miasto Koronowo. Przebiegają przez nią następujące drogi: droga krajowa nr 25, droga krajowa nr 56, 3 drogi wojewódzkie i 26 dróg powiatowych.

Mapa 1. Gmina Koronowo na tle powiatu bydgoskiego

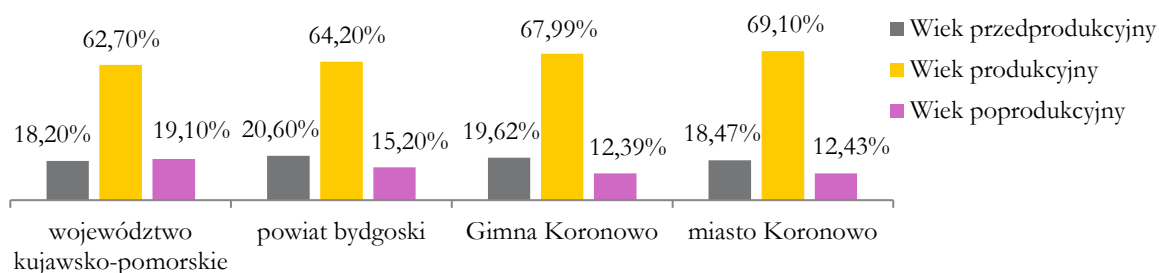

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

W 2015 r. Gminę zamieszkiwało 23 531 osób, z czego 10 773 zamieszkiwało miasto Koronowo. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie wynosiła 59 os./km². Liczba ludności na terenie gminy Koronowo w latach 2010-2015 systematycznie się zmniejszała. W 2015 r. w porównaniu z 2010 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się o 148 osób (roku 2010 Gminę zamieszkiwało 23 679 osób). Przyrost naturalny w 2015 r. w Gminie był dodatni i wynosił 24 osoby. Największą część ludności stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym - 67,99%. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,62%, a w wieku poprodukcyjnym 12,39%. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu bydgoskiego, Gmina wypada korzystnie - cechuje się wyższym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym oraz niższym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym. W mieście Koronowie jest więcej osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym niż w Gminie. Natomiast liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest niższa. Strukturę demograficzną w 2015 r. przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Struktura demograficzna w 2015 r.

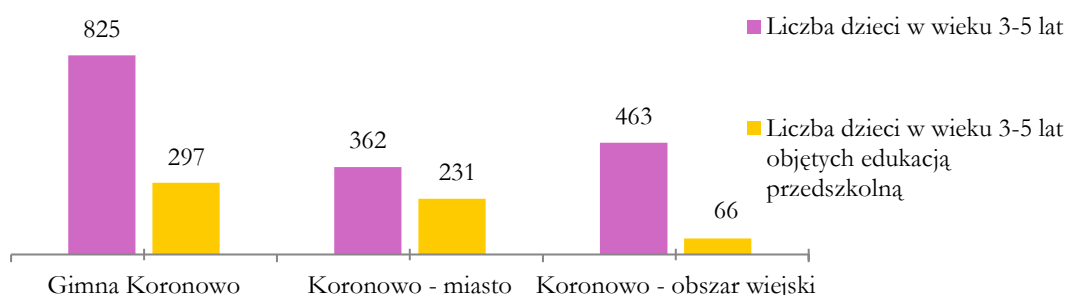
Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie i BDL GUS

Na koniec 2015 r. w Gminie było zarejestrowanych 1266 osób bezrobotnych. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Gminy wynosi **7,91%** i jest wyższy niż w powiecie (4,8%). Stosunek osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym to **3,38%**, natomiast udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze Gminy wynosi **29,30%**.

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Gminy Koronowo jest skala świadczonej pomocy społecznej. W 2015 r. z pomocy społecznej korzystało **849** gospodarstw domowych. **Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem wynosi 9,71%, i jest wyższy niż w powiecie (7,0%)** i na tym samym poziomie co w województwie (9,7%). Natomiast udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na terenie Gminy kształtował się w tym czasie na poziomie **12%**.

W Gminie działają 4 przedszkola oraz 6 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, a także jeden żłobek dziecięcy. W 2015 r. z zamieszkujących w Gminie 825 dzieci w wieku 3-5 lat, 297 było objętych wychowaniem przedszkolnym (36%), z czego 231 to dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w mieście. Odsetek dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego na obszarach wiejskich był znacznie mniejszy (14,25%). **Odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola w Gminie Koronowo jest niższy niż w powiecie bydgoskim (75,4%) i w województwie (77,6%).**

Wykres 2. Edukacja przedszkolna w Gminie Koronowo w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie i BDL GUS

Jakość kształcenie w Gminie Koronowo na poziomie podstawowym została oparta o wyniki sprawdzianu szóstoklasisty. Wynik średni Gminy w roku 2013 był taki sam jak województwa. Natomiast w latach 2014 i 2015 średnie wyniki Gminy były wyższe od średniej wojewódzkiej. Również przeciętny wynik z lat 2013-2015 był nieco wyższy niż w województwie.

Tabela 1. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015

Szkoła	2013	2014	2015 ¹	Przeciętny wynik z 3 lat	Względny wynik z 2013	Względny wynik z 2014	Względny wynik z 2015
Gmina Koronowo	59%	64%	65%	63%	101%	102%	102%
Woj.	59%	63%	64%	62%	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Zespołu Edukacji w Koronowie i OKE w Gdańsku

Z kolei średnie **wyniki z egzaminu gimnazjalnego** w 2015 r. w Gminie były z większości przedmiotów niższe niż w województwie. Przeciętne wyniki z ostatnich 3 lat **były każdorazowo niższe niż w województwie.**

Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2013-2015

	Przedmiot	Gmina			woj. kuj.-pom.			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	Gmina	Woj.
Część humanistyczna	J. polski	57%	59%	58%	61%	65%	60%	58%	62%
	Historia i WOS	54%	56%	64%	56%	58%	62%	58%	59%
Część matematyczna	Matematyka	44%	42%	48%	46%	45%	47%	45%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	56%	47%	48%	57%	50%	48%	50%	52%
Języki obce	J. angielski - podst.	53%	54%	59%	60%	64%	63%	55%	62%
	J. angielski - rozsz.	35%	33%	40%	43%	42%	44%	36%	43%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Zespołu Edukacji w Koronowie i OKE w Gdańsku

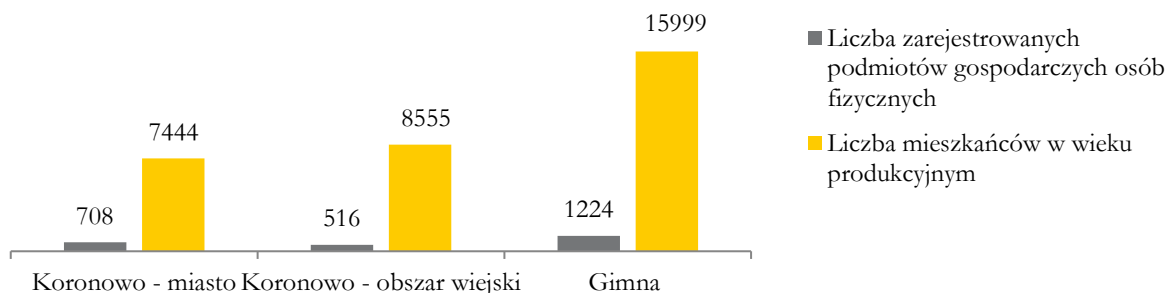
Najważniejszą instytucją na terenie Gminy, której obowiązkiem jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku jest Komisariat Policji w Koronowie, podlegający pod Komendę Miejską Policji w Bydgoszczy. W Koronowie znajduje się zakład karny dla mężczyzn. W 2015 r. na terenie Gminy odnotowano 91 interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, w tym 78 na terenie miasta i 14 na obszarze wiejskim Gminy. Stosunek sumy tych interwencji względem ogólnej liczby gospodarstw domowych wyniósł 1,29%. W tym samym okresie na terenie Gminy dokonano 20 wykroczeń (18 w mieście i 2 na obszarze wiejskim). Z powyższego wynika, że **problemy związane z przestępczością, zagrożenie bezpieczeństwa funkcjonowania rodzin i porządku publicznego występują głównie na terenie miasta Koronowa.**

Sfera gospodarcza

Aktywność gospodarcza mieszkańców Gminy Koronowo przejawia się głównie w rolnictwie. Według danych za 2015 r. w Gminie zarejestrowanych było 1224 podmiotów gospodarczych osób fizycznych. Największą aktywnością gospodarczą wyróżnia się miasto Koronowo, na którego obszarze działa 708 firm osób fizycznych, co stanowi ponad 58% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 r. na terenie miasta działało 975 ogółem firm spośród 1 834 w całej Gminie (53% wszystkich przedsiębiorstw działało na terenie miasta).

¹Dotyczy części I sprawdzianu, tj. języka polskiego i matematyki.

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Koronowo w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Z powyższych danych wynika, że wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze Gminy wynosi **7,65** i jest **niższy niż w powiecie (13,5) i województwie (10,8)**.

Sfera środowiskowa

Aktualny stan jakości środowiska nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Jednak istotnym zagrożeniem w tej sferze jest zanieczyszczenie powietrza powodowane przez głównie przez użytkowanie tradycyjnych źródeł ciepła (piece węglowe), ruch samochodowy oraz przemysł. Bezpośrednim emitentem zanieczyszczeń ze źródeł energetycznych i przemysłowych jest: Ciepłownia KPEC w Koronowie, ELEWATOR w Koronowie, trzy kotłownie - Kotłownia olejowa w Mąkowsku, Kotłownia KPEC Bydgoszcz w Stopce i Kotłownia w Nowym Dworze oraz cztery spółki: Zakłady Przetwórstwa Kulinarne „SMAKOVIT” Sp. z o.o. w Stopce, „Cegielnia Stopka” Sp. z o.o., „MONDI CONDEX” Sp. z o.o. oraz PROJPRZEM S. A. Niezorganizowana emisja pochodzi z obiektów powierzchniowych, takich jak oczyszczalnie ścieków czy składowiska. Na zagrożenie emisją transgraniczną wystawiona jest głównie południowa część Gminy, która sąsiaduje z Bydgoszczą. Za niską emisję odpowiadają przede wszystkim gospodarstwa domowe, wykorzystujące węgiel kamienny do celów grzewczych. Zanieczyszczenia komunikacyjne są spowodowane złym stanem technicznym części pojazdów, nieprawidłową ich eksploatacją oraz przestojami w ruchu wywołanymi niewielką przepustowością dróg lub złą organizacją. Jakość powietrza atmosferycznego jest determinowana także przez nieodpowiedni stan techniczny części budynków w Gminie, wyróżniających się niską efektywnością energetyczną i wymagających termomodernizacji.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Zarządzaniem infrastrukturą wodno-kanalizacyjną na terenie Gminy Koronowo zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Koronowie. Długość sieci wodociągowej na koniec 2015 r. wynosiła 363,1 km i wzrosła w porównaniu z rokiem 2010 o 7,1% (24,2 km). Liczba przyłączy wodociągowych wynosiła w 2015 r. 3 772 szt. Na terenie Gminy znajduje się zbiorcza sieć kanalizacyjna. Jej długość w 2015 r. wynosiła 121,2 km, a liczba przyłączy 1 638 szt. W Koronowie działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, której przepustowość wynosi 4600 m³/dobę. W Gminie funkcjonuje również oczyszczalnia ścieków Wiskitno. **Z sieci kanalizacyjnej korzysta tylko 56,6% ludności**, a pozostali mieszkańcy wykorzystują przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe.

Istniejąca **infrastruktura drogowa w Gminie wymaga rozbudowy i modernizacji** ze względu na niezadawalający stan techniczny części dróg.

W Gminie odbywają się cyklicznie imprezy, kierowane do mieszkańców i turystów. Najsłynniejszą i największą atrakcją jest organizowany co rok Jarmark Cysterki wraz z inscenizacją bitwy z Krzyżakami pod Koronowem. Do placówek odpowiadających za kształtowanie kulturalnego życia mieszkańców Gminy zalicza się: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Koronowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Koronowie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy Filia w Koronowie oraz Izba Muzealna Ziemi Koronowskiej.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

Sfera społeczna: Struktura demograficzna Gminy Koronowo wypada korzystnie na tle powiatu - wyższy jest odsetek osób w wieku produkcyjnym i niższy w wieku nieprodukcyjnym, a więc niższy jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Niepokojącym zjawiskiem jest natomiast zmniejszająca się liczba mieszkańców. Bezrobocie jest jednym z najistotniejszych problemów w Gminie - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w Gminie jest wyższy niż w powiecie. Następnym ważnym problemem jest nasilone korzystanie z pomocy społecznej (wyższe niż w powiecie). Objęcie edukacją przedszkolną jest znacznie niższe niż w powiecie bydgoskim i w województwie. Przeciętna jakość kształcenia na poziomie gimnazjalnym odbiega od poziomu województwa. Uwagę zwracają nasilone problemy związane z przestępczością występujące na terenie miasta Koronowa.

Sfera gospodarcza: W Gminie Koronowo brak dużych zakładów pracy, dominują mikroprzedsiębiorstwa - na 1834 firmy, aż 1759 zatrudnia do 9 pracowników. Problemem jest niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców – niższy niż w powiecie i w województwie.

Sfera środowiskowa: Stan jakości powietrza nie jest najlepszy, wpływ na to mają przede wszystkim kotłownie i zakłady przemysłowe, gospodarstwa domowe wykorzystujące do ogrzewania węgiel kamienny, ruch samochodowy oraz nieodpowiedni stan techniczny budynków.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna: Długość sieci wodociągowej Gminy z roku na rok rośnie, podobnie jak długość sieci kanalizacyjnej. Jednakże na terenie Gminy zauważalna jest dysproporcja pomiędzy siecią kanalizacyjną a wodociągową. Z sieci kanalizacyjnej korzysta zaledwie ponad połowa ludności Gminy. Stan techniczny dróg w Gminie jest niezadawalający, wymagają one rozbudowy i modernizacji.

3. Obszar zdegradowany gminy²

Obszarem zdegradowanym w Gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.³

Obszar zdegradowany w Gminie Koronowo został wyznaczony **tylko na obszarze Miasta Koronowo**, gdyż tylko na terenie miasta prowadzone będą działania rewitalizacyjne. Taka sytuacja wynika z możliwości finansowania rewitalizacji z RPO WK-P na lata 2014-2020. W Gminie Koronowo nie jest możliwe prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich współfinansowanej ze środków RPO WK-P na lata 2014-2020 (w ramach Osi priorytetowej 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, w zakresie Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR oraz Osi priorytetowej 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność - Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność), gdyż takie działania nie zostały przewidziane w Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny” na lata 2014-2020.

Obszar zdegradowany został wyznaczony zgodnie z metodologią wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w małych miastach regionu zawartą w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. Analiza wskaźnikowa poszczególnych jednostek w mieście została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, stworzone na potrzeby zdiagnozowania występujących na tym obszarze problemów.

² Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

³ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

3.1. Wyznaczenie jednostek strukturalnych

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego w Koronowie, całe miasto zostało podzielone na jednostki struktury przestrzeni miejskiej (zwane dalej jednostkami). W oparciu o występujące różnicowania w przestrzeni społeczno – gospodarczej, całe miasto zostało podzielone na 3 jednostki strukturalne:

- **Obszar A** – obejmujący Stare Miasto i Park Grabina oraz tereny na zachód od ul. Pomianowskiego i Alfonsa Hoffmanna.
- **Obszar B** – obejmujący tereny ograniczone od zachodu ul. Paderewskiego, Pomianowskiego i Alfonsa Hoffmanna zaś od północy rzeką Brdą, ul. Nadrzeczną i Szosą Kotomierską.
- **Obszar C** – obejmujący tereny na północ od ul. Nakielskiej, Tucholskiej, rzeki Brdy i Szosy Kotomierskiej.

Poniższa tabela zawiera wykaz ulic wchodzących w skład poszczególnych jednostek.

Tabela 3. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej – wykaz ulic

Jednostka	Ulice
Obszar A	Alfonsa Hoffmanna, Boczna, Brzegowa, Brzoskwiniowa, Bulwarowa, Bydgoska, Czereśniowa, Daleka, Farna, Garncarska, Jabłoniowa, Jana Sobieskiego, Kasprzaka, Klasztorna, Kościuszki, Krasickiego, Krótka, Krzywa, Krzyżowa, Malinowa, Mała Droga, Morelowa, Na Skarpie, Nakielska, Nowodworska, Nowotki, Objazdowa, Okrężna, Okrzei, Orzechowa, Paderewskiego, Plac Zwycięstwa, Podgórna, Podmiejska, Podwórzowa, Pomianowskiego, Poprzeczna, Promenady, Sawickiej, Sienkiewicza, Spacerowa, Spichlerzowa, Staromiejska, Szkolna, Ślusarska, Truskawkowa, Tucholska, Ustronie, Wąska, Wiśniowa, Władysława Łokietka, Wodna, Zdrojowa.
Obszar B	Aleja Jana Pawła II, Azaliowa, Biwakowa, Borowikowa, Cyprysowa, Droga do Różanny, Fabryczna, Gołębia, Grzybowa, Handlowa, Iwickowo, Jachtowa, Jagodowa, Janowo, Jaskółcza, Jastrzębia, Jeżynowa, Konwaliowa, Leszczynowa, Leśna, Lipinki, Lipkusz, Lisia, Magazynowa, Muszłowa, Okoniowa, Olszewka, Orla, Paprociowa, Piaskowa, Pieczyńska, Podleśna, Poziomkowa, Produkcyjna, Przyrzecze, Ptasia, Romanowo, Rysia, Składowa, Srebrnica, Usługowa, Warszawskich, Wierzbowa, Wilcza Wrzosowa, Wypoczynkowa, Zajęcza Żurawia.
Obszar C	26 Stycznia, Agatowa, Aleje Wolności, Amarantowa, Bazaltowa, Błękitna, Brzozowa, Bukowa, Bursztynowa, Chopina, Diamentowa, Dolomitowa, Dworcowa, Jęczmienna, Kajakowa, Kąkolowa, Kąpielowa, Klonowa, Kolejowa, Konopnickiej, Korolowa, Krzemowa, Kwarцова, Kwiatowa, Lazurowa, Leśne Osiedle, Letniskowa, Liliowa, Łąkowa, Łubinowa, Makowa, Mickiewiczza, Modrakowa, Modrzewiowa, Moniuszki, Nadrzeczna, Nefrytowa, Norwida, Ogrodowa, Orkiszowa, Orna, Owsiana, Perłowa, Plażowa, Pochmurna, Pogodna, Powstańców Wielkopolskich, Przemysłowa, Różana, Rubinowa, Rumiankowa, Siewna, Słoneczna, Słowackiego, Sosnowa, Sportowa, Strumykowa, Szafirowa, Szmaragdowa, Szosa Kotomierska, Świerkowa, Targowa, Tęczowa, Topazowa, Topolowa, Turkusowa, Tuszyń, Wąskotorowa, Wczasowa,

Witosa, Wyczółkowskiego, Zawadzkiego, Zbożowa, Żeglarska, Żytnia.

Źródło: Opracowanie własne

Żadna z tak wyznaczonych jednostek nie zajmuje więcej niż 20% powierzchni Gminy i nie koncentruje więcej niż 30% jej mieszkańców. Ponadto dokonany podział umożliwia pozyskanie wiarygodnych danych, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu wdrażania programu rewitalizacji. Suma powierzchni wydzielonych jednostek jest równa powierzchni części miejskiej Gminy, w związku z czym analizie zostało poddane całe miasto.

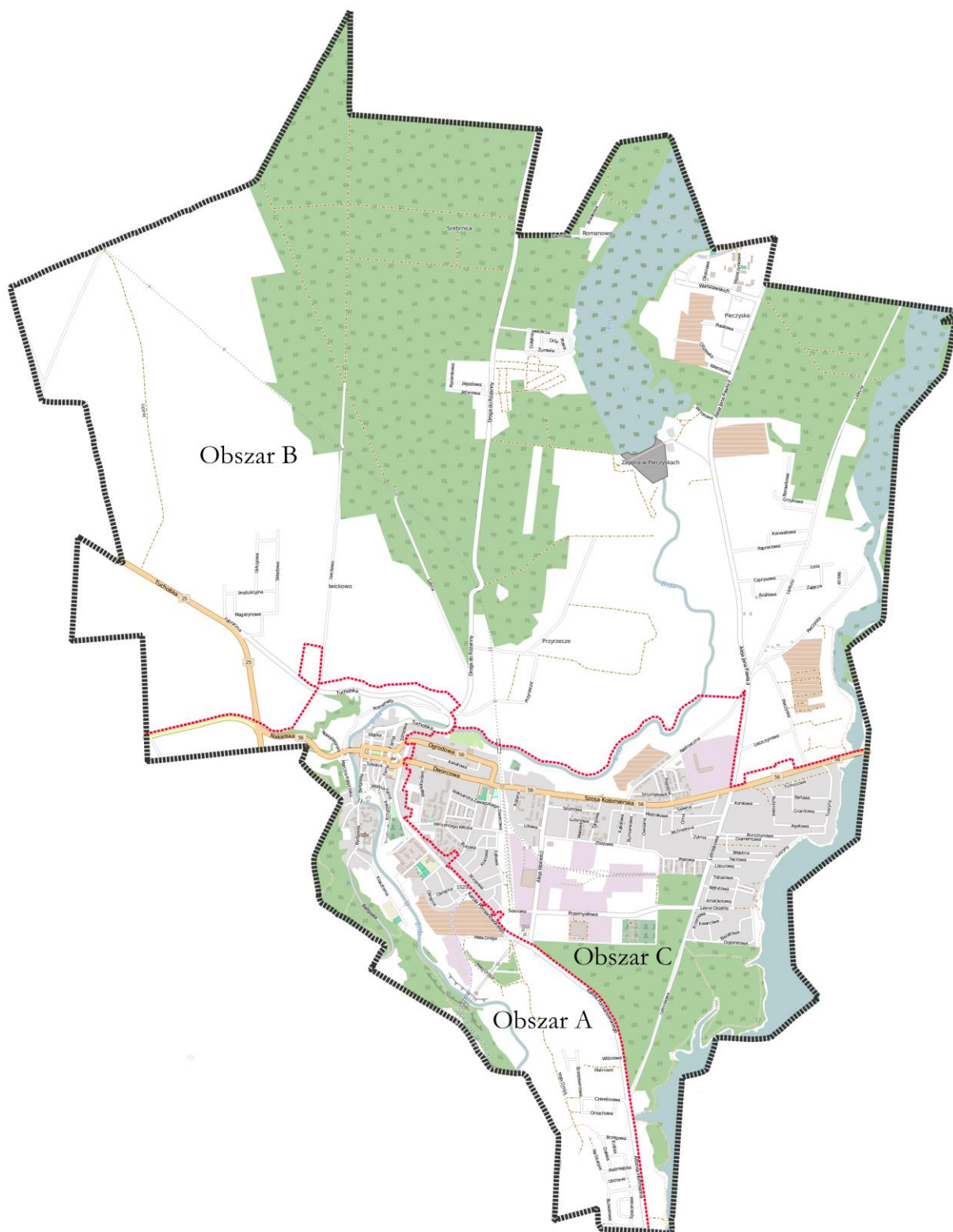
Tabela 4. Podział miasta Koronowo na jednostki strukturalne

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Obszar A	4 459	18,95%	330,84	0,80%
Obszar B	750	3,19%	1998,94	4,86%
Obszar C	5 564	23,65%	485,22	1,18%
Miasto	10 773	45,78%	2815,00	6,84%
Gmina	23 531	-	41 153	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Mapa 2. Podział miasta Koronowo na jednostki

Źródło: Opracowanie własne

3.2 Diagnoza jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego

Wyznaczone trzy jednostki strukturalne zostały poddane diagnozie celem identyfikacji stanu kryzysowego. Do analizy wybrano **4 wskaźniki** (3 reprezentujące sferę społeczną oraz 1 ze sfery gospodarczej):

- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,
- Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Wszystkie 3 jednostki w mieście zostały zbadane przy pomocy tych samych kryteriów. Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w tabelach poniżej.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną: stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym
Obszar A	4 459	841	3 000	618	20,60%
Obszar B	750	179	499	72	14,43%
Obszar C	5 564	970	3 945	649	16,45%
Gmina	23 531	4 617	15 999	2 915	18,23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną: udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych na obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
Obszar A	4 459	3 000	296	9,87%
Obszar B	750	499	25	5,01%
Obszar C	5 564	3 945	215	5,45%
Gmina	23 531	15 999	1 266	7,91%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę społeczną: udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Jednostka	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Obszar A	4 459	704	15,79%
Obszar B	750	91	12,13%
Obszar C	5 564	278	5,00%
Gmina	23 531	2 285	9,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Wskaźnik nr 4 – reprezentujący sferę infrastrukturalną: liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru⁴

Tabela 8. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych na danym obszarze

Jednostka	Liczba budynków gminnych	Liczba budynków, budowli, których stan techniczny ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru
Obszar A	41	39	95,12%
Obszar B	2	2	100%
Obszar C	24	20	83,33%
Gmina	107	101	94,39%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

⁴ Budynki znajdujące się w zasobie gminy, które wymagają remontu.

Na podstawie przeprowadzonych analiz za obszar zdegradowany została uznana 1 jednostka, w której **4 z 4 badanych wskaźników przedstawiają wartości mniej korzystane** w porównaniu do średniej dla Gminy Koronowo, tj. **obszar A**. Na tej podstawie **obszar A został uznany jako obszar zdegradowany**.

Na terenie wskazanego obszaru odnotowano występowanie 3 problemów ze sfery społecznej:

- Starzejące się społeczeństwo,
- Bezrobocie,
- Korzystanie z pomocy społecznej.

Na obszarze A zidentyfikowano także 1 problem ze sfery infrastrukturalnej - zły stan techniczny budynków i budowli.

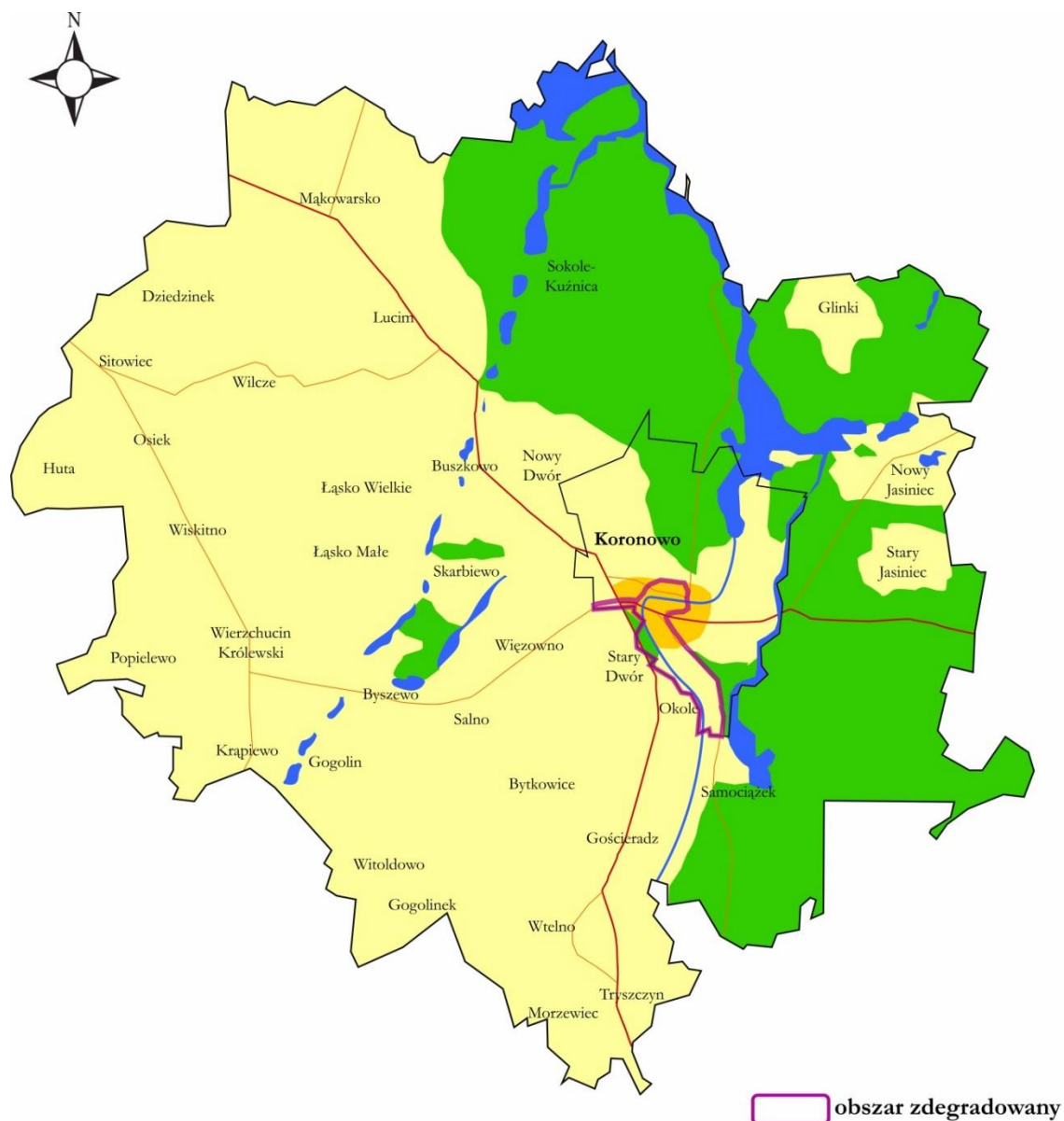
Zbiorcze zestawienie wartości poszczególnych wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach w Koronowie

Cechy szczególne sfery	Problem	Wskaźnik	Obszar A	Obszar B	Obszar C	Gmina
Sfera społeczna						
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Starzejące się społeczeństwo	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym	20,60%	14,43%	16,45%	18,23%
Problemy rynku pracy	Bezrobocie	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	9,87%	5,01%	5,45%	7,91%
Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Korzystanie z pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	15,79%	12,13%	5,00%	9,71%
Sfera gospodarcza						
Degradacja stanu technicznego budynków	Zły stan techniczny budynków	Liczba budynków/budowli których stan techniczny ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	95,12%	100%	83,33%	94,39%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Mapa 3. Obszar zdegradowany w Gminie Koronowo

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszar rewitalizacji gminy⁵

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

W procesie delimitacji **obszaru rewitalizacji** w Gminie Koronowo pod uwagę wzięto ten obszar, który został uznany za obszar zdegradowany, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, czyli **obszar A**. Tak wskazany obszar nie przekracza wspomnianego progu 30% ludności gminy i 20% powierzchni gminy. Obszar A będący obszarem rewitalizacji zajmuje zaledwie 0,80% powierzchni Gminy oraz jest zamieszkały przez 18,95% mieszkańców Gminy.

Tabela 10. Powierzchnia i ludność Gminy Koronowo objęta rewitalizacją

	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Obszar A	4 459	18,95%	330,84	0,80%
Gmina	23 531	-	41 153	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Na terenie obszaru A, 3 spośród 4 badanych wskaźników przyjęły wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla całej gminy. W związku z tym obszar rewitalizacji jest tożsamy z obszarem zdegradowanym.

4.1 Podsumowanie problemów występujących na obszarze rewitalizacji

Obszar A cechuje się wyższym niż średnia dla Gminy odsetkiem osób starszych. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi 20,60%, podczas gdy średnia dla Gminy wynosi 18,22%. Taki stan rzeczy jest wyrazem powszechnie występującego zjawiska **starzenia się społeczeństwa**, które w tej jednostce jest szczególnie silne. Innym niekorzystnym zjawiskiem są **problemy rynku pracy** – udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na tym obszarze wynosi 9,87%, przy czym średnia dla Gminy w tym przypadku wynosi 7,91%. Na Obszarze A zdiagnozowano także **problem braku samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych** – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 15,79%, przy średniej dla gminy 9,71%. Na tym terenie znajduje się również wiele budynków, których stan techniczny ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowania (95,12% budynków będących w zasobie Gminy wymaga remontu). Przykładem takiego obiektu jest budynek, w którym obecnie mieści się Punkt Informacji Turystycznej. Obszar rewitalizacji to także teren, gdzie występuje **niezagospodarowane przestrzenie publiczne, brakuje miejsc do**

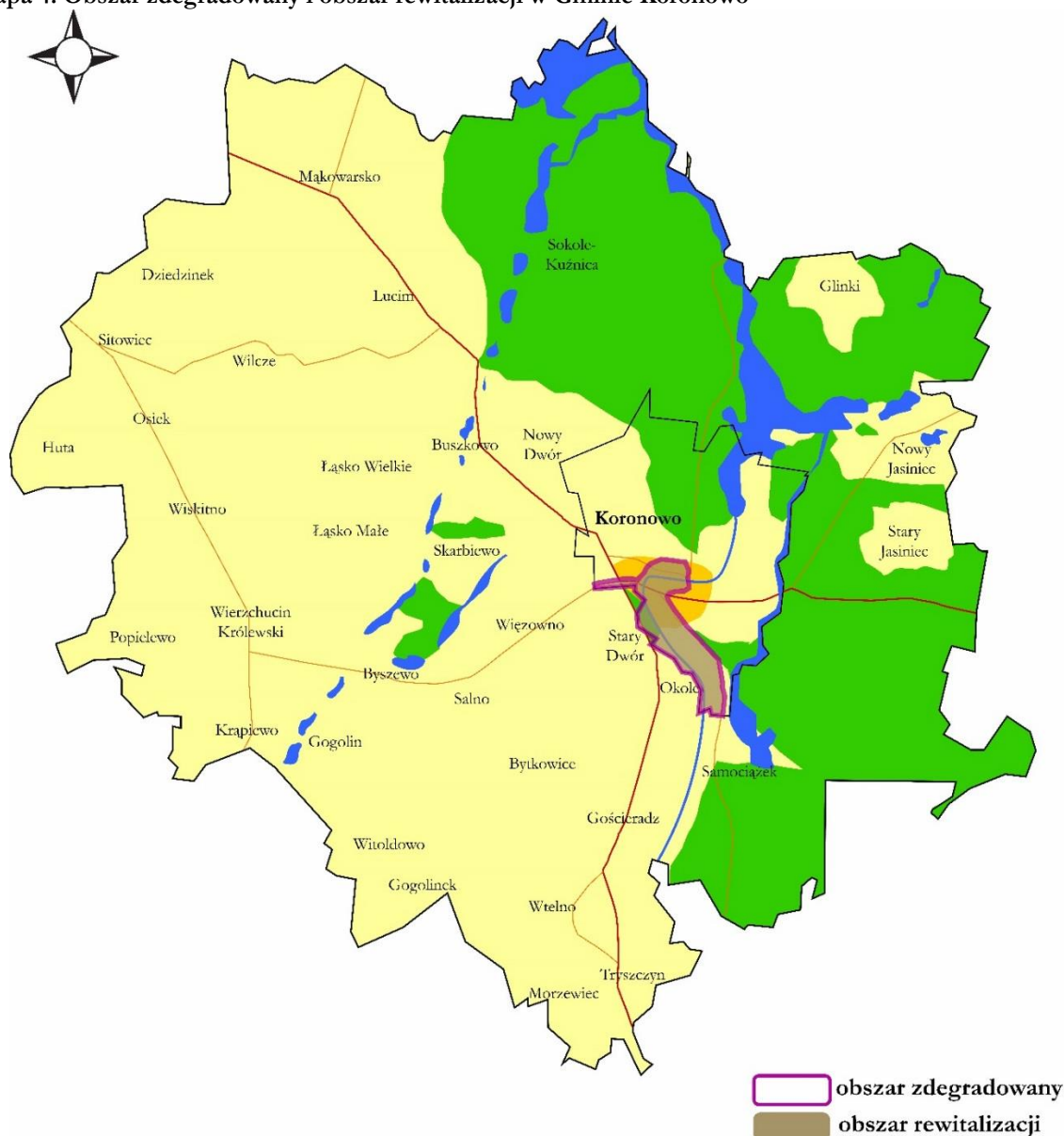
⁵ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

rekreacji i wypoczynku, brak również miejsca gdzie mogłyby odbywać się wydarzenia kulturalne, imprezy gminne itp. W szczególności należy zwrócić uwagę na niezagospodarowany teren przy ul. Bydgoskiej w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Brdy. Jest to teren nieużytkowany i niezagospodarowany podczas, gdy w okolicy brakuje miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców (nie ma np. placu zabaw, siłowni zewnętrznej, czy ciekawie urządzonego terenu zielonego). Inną kwestią ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest brak miejsca do organizacji wydarzeń plenerowych w centralnej części miasta, brak przestrzeni publicznej pełniącej rolę centrum kulturalnego, miejsca aktywizacji mieszkańców. Co prawda w obszarze rewitalizacji znajduje się rynek (Plac Zwycięstwa), ale jego sposób zagospodarowania zupełnie uniemożliwia wykorzystanie go na cele rozwijania działalności kulturalnej, edukacyjnej oraz aktywizującej i integrującej mieszkańców.

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na tle Gminy Koronowo przedstawia poniższa mapa.

Mapa 4. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Koronowo

Źródło: Opracowanie własne

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

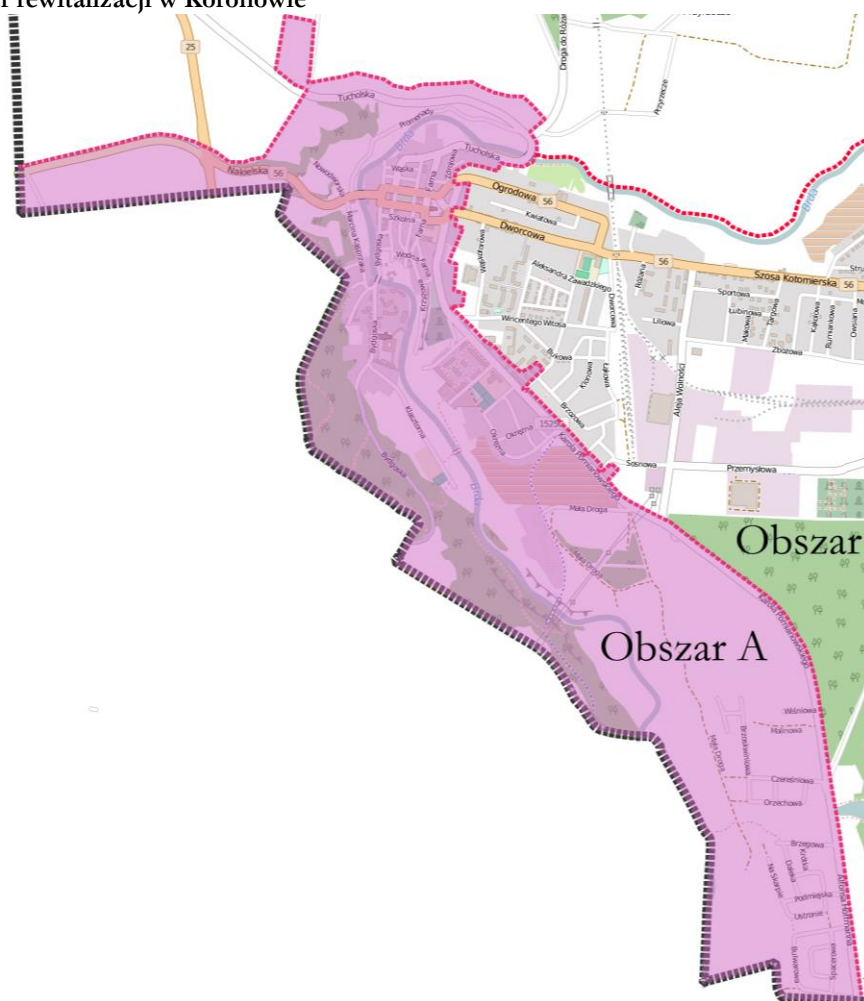
Obszar rewitalizacji na terenie miasta Koronowo obejmuje jedną z trzech wydzielonych jednostek, tj. obszar A, który swoim zasięgiem obejmuje starą część miasta oraz park Grabina, a także tereny na zachód od ul. Pomianowskiego i Alfonsa Hoffmanna. Obszar A zajmuje powierzchnię 330,84 ha, co stanowi 0,80% powierzchni Gminy i 11,75% powierzchni miasta. Na tym terenie mieszka 4 459 osób (18,95% ludności Gminy i 41,39% mieszkańców miasta). Jednostkę wyznaczoną do rewitalizacji tworzą 53 ulice.

Tabela 11. Ulice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji w Koronowie

Ulice
Alfonsa Hoffmanna, Boczna, Brzegowa, Brzoskwiniowa, Bulwarowa, Bydgoska, Czereśniowa, Daleka, Farna, Garncarska, Jabłoniowa, Jana Sobieskiego, Kasprzaka, Klasztorna, Kościuszki, Krasickiego, Krótka, Krzywa, Krzyżowa, Malinowa, Mała Droga, Morelowa, Na Skarpie, Nakielska, Nowodworska, Nowotki, Objazdowa, Okrężna, Okrzei, Orzechowa, Paderewskiego, Plac Zwycięstwa, Podgórna, Podmiejska, Podwórzowa, Pomianowskiego, Poprzeczna, Promenady, Sawickiej, Sienkiewicza, Spacerowa, Spichlerzowa, Staromiejska, Szkolna, Ślusarska, Truskawkowa, Tucholska, Ustronie, Wąska, Wiśniowa, Władysława Łokietka, Wodna, Zdrojowa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Mapa 5. Obszar rewitalizacji w Koronowie

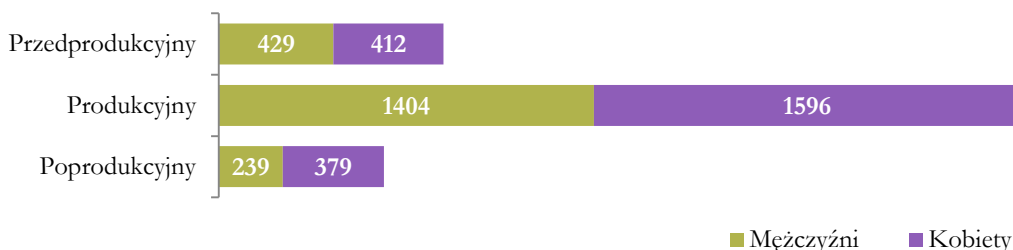

Źródło: Opracowanie własne

5.1 Sfera społeczna

Obszar A objęty rewitalizacją w 2015 r. zamieszkiwało 4 459 mieszkańców, w tym 2 387 kobiet i 2 072 mężczyzn. W większości są to osoby w wieku produkcyjnym (3 000 osób, co stanowi 67,28% wszystkich mieszkańców). Drugą najliczniejszą grupą są osoby w wieku przedprodukcyjnym (841 osób – 18,86%). Najmniejszy jest udział osób w wieku poprodukcyjnym (618 osób – 13,86%).

Wykres 4. Struktura wieku i płci na obszarze A

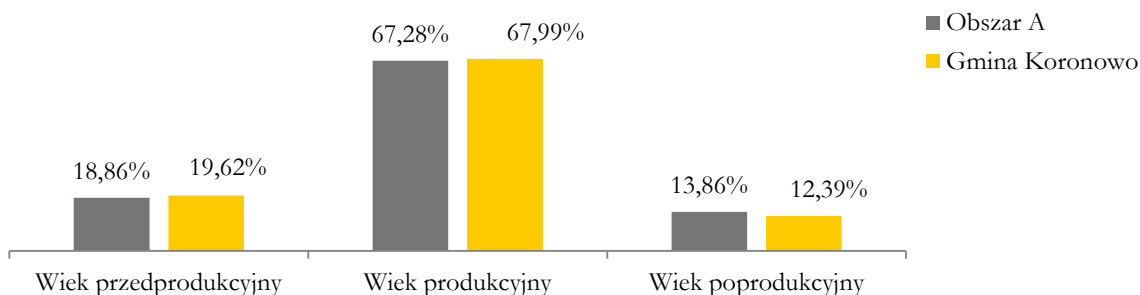

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

Wskaźnik obciążenia demograficznego na badanym obszarze wskazuje, że sytuacja demograficzna w tej jednostce jest niekorzystna, gdyż na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada **49 osób** w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), a w Gminie jest to 47 osób.

Udział osób starszych w strukturze społeczeństwa jest o 1,47 p. p. wyższy niż w Gminie. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze również jest wyższy niż w Gminie – wynosi 20,60% wobec 18,22%. Z kolei odsetek dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny) jest nieco niższy niż w Gminie – 18,86% wobec 19,62%. Korzystnym zjawiskiem jest fakt, że udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest o 5 p. p. wyższy niż udział osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 5. Struktura wiekowa ludności na obszarze A

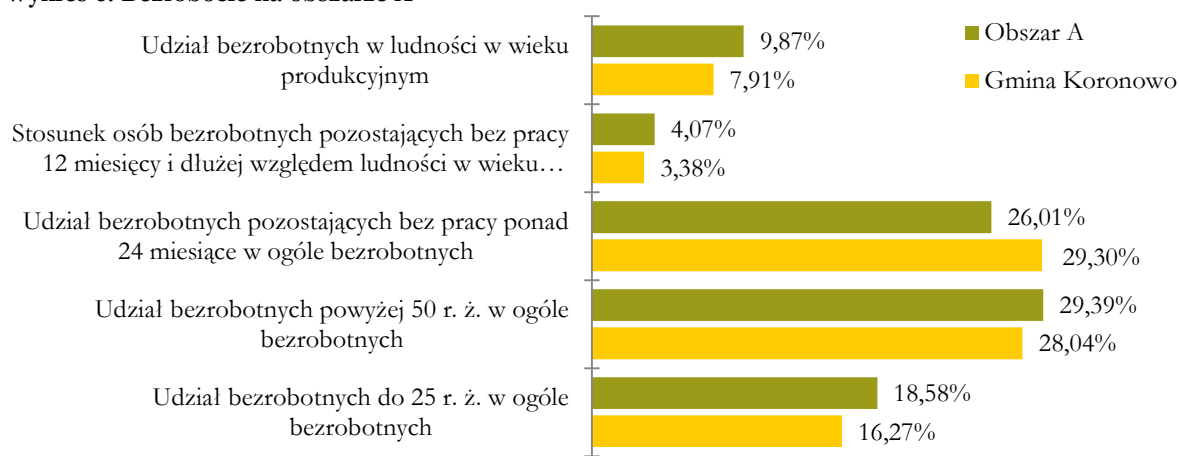
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie

W sferze różnorodnych form pomocy dla osób starszych funkcjonujących na obszarze A należy wskazać Klub Seniora „Grabina”, Klub Seniora Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy filia w Koronowie. Na terenie całej Gminy nie funkcjonują natomiast np. dzienne domy pobytu dla seniorów. Brak także instytucji skierowanych do dzieci i młodzieży, np. świetlic środowiskowych czy klubów młodzieżowych,

w związku z czym dzieci i młodzież nie mają zapewnionej ciekawej i bezpiecznej formy spędzania czasu wolnego, tyczy się to zwłaszcza dzieci pochodzących z rodzin zmagających się różnymi problemami.

Osoby bezrobotne mieszkające na obszarze A stanowią **9,87%** mieszkańców w wieku produkcyjnym (296 osób). Tym samym **poziom bezrobocia jest w tej części miasta wyższy o 1,96 p. p. niż średnio w Gminie**. Wielu bezrobotnych pozostaje bez pracy przez rok i dłużej – takie osoby stanowią 4,07% ludności w wieku produkcyjnym, a 26,01% wszystkich bezrobotnych jest zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy przez ponad 2 lata. Osoby długotrwale bezrobotne są najbardziej oddalone od rynku pracy, niechętnie do podjęcia zatrudnienia i poprawy aktualnej sytuacji życiowej. Takie osoby najbardziej potrzebują objęcia wsparciem w zakresie aktywizacji zarówno zawodowej. Inną problematyczną kwestią jest wyższy niż w Gminie odsetek wśród bezrobotnych osób do 25 roku życia i po 50 roku życia (jest to odpowiednio 18,58% i 29,39%).

Wykres 6. Bezrobocie na obszarze A

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Koronowie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy

Natężenie korzystania z pomocy społecznej na obszarze A jest wyższe niż przeciętnie w Gminie, co świadczy o tym, że wiele osób i rodzin w tej części miasta boryka się z tzw. **niesamodzielnością ekonomiczną i ubóstwem**. W 2015 r. ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 266 gospodarstw domowych liczących łącznie 704 osoby, oznacza to, że 15,79% wszystkich rodzin na tym terenie korzystało z pomocy społecznej, podczas gdy przeciętnie w całej Gminie było to 9,71%. Z kolei zasiłkiem rodzinnym objętych było 206 z 248 dzieci na tym obszarze (83,06%), to nieznacznie mniej niż ogółem w Gminie (83,21%). Najczęściej przyczynami objęcia pomocą społeczną są ubóstwo i bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm.

Wykres 7. Korzystanie z pomocy społecznej na obszarze A

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koronowie

Zadania z zakresu pomocy społecznej wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizowane są również usługi opiekuńcze i specjalistyczne, praca socjalna z osobami i rodzinami będącymi w trudnej sytuacji życiowej, udzielanie specjalistycznego poradnictwa w formie porad prawnych i psychologicznych, kontrakt socjalny dla poprawy warunków życia osób, które objęte są pomocą społeczną. Oprócz MGOPS w sferze społecznej działa również: Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy. Od 2014 r. działa również jedyna w Gminie Spółdzielnia Socjalna „Koronowianka”, której celem jest przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób o niskiej zatrudnialności oraz umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizację zawodową. Ponadto we współpracy z Gminą w zakresie pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych działają organizacje pozarządowe:

- Koronowskie Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, przy którym działa Klub dla Dobra Wspólnego prowadzący zajęcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi,
- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Sprawnych Inaczej w Koronowie,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Koronowie.

Na obszarze A ma swoją siedzibę Dom Pomocy Społecznej, który jest jednostką o zasięgu ponadgminnym. Dom zapewnia kompleksową i całodobową opiekę osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie.

Na obszarze A występuje **wiele problemów natury społecznej** konieczna jest więc kontynuacja i rozwijanie prowadzonych form wsparcia dla osób i rodzin potrzebujących pomocy. Wiąże się to ze wsparciem realizacji programów terapeutycznych, z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej, a także wsparcia instytucjonalnego poprzez rozwój instytucji świadczących pomocą społeczną. Zarówno na obszarze A, jak i w całej Gminie brakuje placówek interwencyjnych, dziennych domów pobytu czy środowiskowych domów samopomocy. Potrzebny jest również rozwój mieszkań chronionych i zwiększenie liczby asystentów rodziny.

Edukacją i wychowaniem przedszkolnym zajmują się placówki położone na obszarze A, jak i w innych częściach miasta Koronowo. Poziom objęcia wychowaniem przedszkolnym jest wyższy niż w Gminie i innych częściach miasta. Do przedszkoli publicznych i oddziałów przedszkolnych uczęszcza 111 z 162 dzieci w wieku 3-5 lat, czyli 83,06%, podczas gdy w Gminie jest to zaledwie 37,55%. Dzieci i młodzież z obszaru A uczęszczają do Szkoły Podstawowej nr 2 w Koronowie oraz Gimnazjum nr 1 w Koronowie.

Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w SP nr 2 w Koronowie w 2015 r. wyniósł 65% z I części sprawdzianu tj. języka polskiego i matematyki i był identyczny z wynikiem Gminy i nieco wyższy od wyniku w województwa kujawsko-pomorskiego (64%). Podobna sytuacja występowała w roku 2014 i 2013 kiedy wyniki w SP nr 2 były równe lub wyższe niż w Gminie i województwie. Z kolei względny wynik, czyli stosunek wyniku uzyskanego w szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej w 2015 r. był niższy niż w roku 2014.

Tabela 12. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów

	2013	2014	2015	Przeciętny wynik z 3 lat	Względny wynik z 2013	Względny wynik z 2014	Względny wynik z 2015
Szkoła Podstawowa nr 2 w Koronowie	59%	68%	65%	64%	100%	108%	102%
Gmina Koronowo	59%	64%	65%	63%	101%	102%	102%
Woj.	59%	63%	64%	62%	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Zespołu Edukacji w Koronowie i OKE w Gdańsku

Z kolei średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum nr 1 w Koronowie w 2015 r. były zbliżone do wyników osiągniętych w Gminie i województwie (za wyjątkiem wyników z języka angielskiego). Natomiast przeciętne w wyniki z lat 2013-2015 były najczęściej niższe niż w województwie.

Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego

Przedmiot	Gimnazjum nr 1			Gmina			woj. kuj.-pom.			Przeciętny wynik z 3 lat		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	Gim.	Gmina	Woj.
J. polski	58%	57%	58%	57%	59%	58%	61%	65%	60%	58%	58%	62%
Historia i WOS	58%	56%	65%	54%	56%	64%	56%	58%	62%	60%	58%	59%
Matematyka	45%	40%	47%	44%	42%	48%	46%	45%	47%	44%	45%	46%
Przedmioty przyrodnicze	58%	47%	47%	56%	47%	48%	57%	50%	48%	51%	50%	52%
J. angielski - podst.	59%	53%	57%	53%	54%	59%	60%	64%	63%	56%	55%	62%
J. angielski - rozsz.	37%	34%	36%	35%	33%	40%	43%	42%	44%	36%	36%	43%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Zespołu Edukacji w Koronowie i OKE w Gdańsku

W związku z powyższym aby podnieść i utrzymać jakość edukacji w placówkach szkolnych potrzebne jest podjęcie działań na rzecz rozwoju przede wszystkim kompetencji kluczowych, ale i doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Poza wskazanymi placówkami, w sferze edukacji działają również:

- Zespół w Szkół w Koronowie (Szkoła Podstawowa nr 3, Gimnazjum nr 2, Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1, Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy) dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Koronowie (Szkoła Podstawowa nr 4, Gimnazjum nr 4, Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2),
- Prywatne gimnazjum AWANS w Koronowie,

- Liceum Ogólnokształcące im. L. Wyczółkowskiego w Koronowie,
- Zespół Szkół Zawodowych im. gen. S. Maczka w Koronowie (technikum, zasadnicza szkoła zawodowa, liceum dla dorosłych).

Zadania w sferze zapewnienia bezpieczeństwa publicznego na obszarze A wypełnia Komisariat Policji w Koronowie podlegający pod Komendę Miejską Policji w Bydgoszczy. Zadania z zakresu bezpieczeństwa na tym terenie realizuje również Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego w Koronowie, znajdujące się w strukturze Urzędu Miejskiego oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Koronowie włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Na obszarze rewitalizacji znajduje się zakład karny dla mężczyzn.

Z policyjnych statystyk wynika, że w 2015 r. na obszarze A doszło do 37 interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. Stosunek sumy tych interwencji względem ogólnej liczby gospodarstw domowych wyniósł 2,22% i był wyższy niż w Gminie (1,29%). Również wskaźnik przestępstw kryminalnych popełnionych na tym obszarze na 1000 mieszkańców był wyższy – 18,84 (84 przestępstwa kryminalne). Na obszarze A w 2015 r. doszło do 16 wykroczeń (także przestępstw) wśród młodzieży między 13 a 18 rokiem życia. Tym samym stosunek tych wykroczeń względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku wyniósł 5,84% i był o 2,8 p. p. wyższy niż w Gminie (3,04%). Wszystkie wskaźniki odnoszące się do poziomu bezpieczeństwa, na obszarze A wypadają gorzej niż przeciętnie w Gminie, co świadczy o występowaniu tu **problemów związanych z zagrożeniem przestępczością** (również wśród młodocianych), **zagrożeniem bezpieczeństwa funkcjonowania rodzin i porządku publicznego**.

Z badań przeprowadzonych na potrzeby Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Koronowo na lata 2016-2020⁶ wynika, że wśród młodzieży istnieje problem występowania i zażywania substancji psychotropowych. Dlatego też potrzebne jest podejmowanie i kontynuowanie działań o charakterze profilaktycznym, interwencyjnym i terapeutycznym.

Życie kulturalne na obszarze A, jak i w całym mieście i Gminie organizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Koronowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Koronowie oraz Izba Muzealna Ziemi Koronowskiej. MGOK jest inicjatorem działań kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych, informacyjnych, edukacyjnych oraz charytatywnych. W Koronowie, w tym na obszarze objętym rewitalizacją cyklicznie odbywa się wiele imprez kulturalnych, takich jak Koncert Noworoczny, Festiwal Kapel Podwórkowych, Wakacyjny Festyn Rodzinny, Dożynki Gminne, Jarmark Cysterski połączony z inscenizacją bitwy z Krzyżakami pod Koronowem. Potrzebne jest dalsze wspieranie i rozwijanie działalności prowadzonej przez wskazane instytucje kultury.

Aktywność sportowo-rekreacyjną promuje i rozwija Miejsko-Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji. Tradycje sportowe na tym terenie są bardzo bogate. Rozwijaniu pasji sportowych i zdrowego stylu życia służy infrastruktura sportowa: hala sportowo-widowiskowa, kompleks boisk sportowych "Moje Boisko Orlik 2012", stadion miejski, plaża miejska, korty tenisowe, parki rekreacyjno-rehabilitacyjne. Ważny jest dalszy rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej, która służy przede wszystkim mieszkańcom, ale i turystom odwiedzającym Koronowo.

---

⁶ Uchwała Nr XXV/2221/16 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Koronowo na lata 2016-2020.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

5.2 Sfera gospodarcza

Na obszarze A 307 osób prowadzi działalność gospodarczą. **Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców wynosi tutaj 10,23 i jest znacznie wyższy niż przeciętnie w Gminie (7,65).** Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 r. na terenie miasta działało 975 firm spośród 1 834 w całej Gminie (53% wszystkich przedsiębiorstw działa na terenie miasta). Na przestrzeni lat 2005 – 2015 liczba firm działających w Koronowie wzrosła o 14,44% (z 852 w 2005 r. do 975 w 2015 r.). 94,56% obecnie działających firm to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Brak dużych zakładów pracy. Dominują firmy z branży handlu hurtowego i detalicznego, przetwórstwa przemysłowego i budownictwa.

Gmina stara się przyciągać nowe firmy i zachęcać do zakładania działalności gospodarczej poprzez stosowanie ulg inwestycyjnych (zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z inwestycją początkową, zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją). Koronowo rozwija strefę przemysłową. Dzięki realizacji projektu „Strefa przemysłowa w Koronowie – uzbrojenie w infrastrukturę techniczną – I etap” powstał teren o powierzchni 4,19 ha wyposażony w niezbędną infrastrukturę, przeznaczony pod rozwój działalność przemysłowo-składowej, usługowo-handlowej, targowo-wystawienniczej.

5.3 Sfera środowiskowa

Na obszarze objętym rewitalizacją występują następujące formy ochrony przyrody:

- Pomnik przyrody – dąb szypułkowy, skwer pomiędzy ulicą Ogrodową i Paderewskiego (działka nr 1619),
- Pomnik przyrody – lipa drobnolistna, skwer między ulicami Bydgoską, Poprzeczną i Wodną (działka nr 821),
- Pomnik przyrody – skupisko drzew w Parku Miejskim „Grabina” (działka nr 1230/1),
- Obszar chronionego krajobrazu „Zalew Koronowski” – obejmuje większość obszaru rewitalizacji. Charakteryzuje się wybitnymi walorami przyrodniczymi i turystycznymi. Malowniczość przyrodniczo-krajobrazowa tego obszaru wynika z występowania na jego powierzchni doliny rzeki Brdy, Zbiornika Koronowskiego, lasów oraz urozmaiconego ukształtowania powierzchni.

Na obszarze rewitalizacji nie będą podejmowane żadne działania mogące negatywnie wpłynąć na stan środowiska. Przy wdrażaniu poszczególnych inwestycji, które będą zawarte w programie rewitalizacji zachowane będą wymogi i zakazy wynikające z przepisów odrębnych obowiązujących na tym obszarze. Jednocześnie wskazane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia, na etapie ich wdrażania - projektowania i realizacji, poddane będą odrębnym procedurom oceny oddziaływania na środowisko.

Cała gmina znajduje się w zasięgu strefy ochrony pośredniej zewnętrznej ujęcia wody dla m. Bydgoszczy. W związku z tym przy realizacji nowych inwestycji obowiązują ograniczenia dla stref ochrony pośredniej ujęcia wód zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Cennym przyrodniczo terenem jest również Park Grabina o powierzchni 23,7 ha, który otacza miasto od strony południowo-zachodniej i ciągnie się wzdłuż Brdy. W Parku dominują graby i dęby szypułkowane, występują również rzadkie gatunki roślin i runa. Park charakteryzuje się stromymi zboczami poprzecinanymi głębokimi jarami. Najwyższe wzniesienie to „Grabina” - 109,1 m n. p. m.

Przez obszar przebiegają ścieżki rowerowe i szlaki turystyczne. Jedną z najatrakcyjniejszych i najbardziej malowniczych tras rowerowych w regionie jest trasa rowerowa łącząca Bydgoszcz z Koronowem. Trasa biegnie przez wyremontowany zabytkowy most kolejki wąskotorowej w Koronowie, z którego roztacza się piękny widok na Brdę. Z kolei ścieżka rowerowa biegnąca wzdłuż ul. Pomianowskiego i Paderewskiego stanowi fragment Międzynarodowej Trasy Rowerowej Euroroute R1. Trasa ta rozpoczyna się we Francji w miejscowości Calais i przebiega przez Belgię, Holandię, Niemcy i Polskę do granicy z Rosją. Inną ważną atrakcją jest ścieżka dydaktyczna „Cysterski Gaj” o charakterze historyczno – przyrodniczym, której przebieg prezentuje zarówno walory przyrodnicze, jak i zabytki Koronowa.

Potencjał turystyczny i rekreacyjny posiada płynąca przez obszar A rzeka Brda. Z oceny stanu wód powierzchniowych płynących z 2014 r.⁷ dla odcinka Brdy od Zalewu Koronowo do Zbiornika Smukała wynika, że stan fizykochemiczny rzeki nad tym odcinku jest bardzo dobry, a ocena bakteriologiczna zadowalająca. Wody Brdy zostały zaliczone do II klasy jakości, czyli są do wody dobrej jakości. Jednak teren wzdłuż Brdy jest nieuporządkowany i niezagospodarowany. Jest to obszar wymagający podjęcia prac rekultywacyjnych.

Zarówno miasto, jak i cała Gmina Koronowo zaliczana jest do jednej z czterech stref wyszczególnionych w województwie na potrzeby oceny jakości powietrza, tj. do strefy kujawsko-pomorskiej. Według „Rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2015 r.”⁸ dla obszaru Koronowa stwierdzono:

- przekroczenia stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10,
- przekroczenia stężenia średniego rocznego 25 µg/m³ pyłu zawieszonego PM2,5,
- przekroczenia stężenia średniego rocznego 20 µg/m³ pyłu zawieszonego PM2,5,
- przekroczenia stężenia średniego rocznego 1 ng/m³ benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10,
- przekroczenia poziomu celu długoterminowego 120 µg/m³ ozonu
- przekroczenia poziomu celu długoterminowego AOT40 ozonu (ochrona roślin).

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są zakłady przemysłowe i kotłownie, gospodarstwa domowe wykorzystujące tradycyjne źródła ciepła (węgiel kamienny) oraz ruch samochodowy.

Środowisko naturalne jest jednym z największych potencjałów tego obszaru. Dlatego należy w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju i z poszanowaniem zasobów przyrodniczych rozwijać ten potencjał, poprzez rozwój gospodarki opartej na turystyce i kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

5.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koronowo⁹ obszar A objęty rewitalizacją zaliczono do strefy centralnej (podstrefa Stare Miasto, Grabina) i strefy dalszego rozwoju układu przestrzennego. Dla każdej ze stref polityki przestrzennej określono konkretne kierunki zagospodarowania.

⁷ http://www.wios.bydgoszcz.pl/webmapa/wody/13%20Brda_Smukała.pdf (dostęp z dnia 21.10.2016 r.)

⁸ <http://www.wios.bydgoszcz.pl/images/stories/pdf/roczna2015.pdf> (dostęp z dnia 21.10.2016 r.)

⁹ Uchwała Nr XXXIX.440/09 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 30 września 2009 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koronowo

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Tabela 14. Kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru rewitalizacji

Strefa	Kierunki
Strefa Centralna – 1 Podstrefa 1a (Stare Miasto, Park Grabina)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój strefy poprzez kontynuację zabudowy na terenach objętych planami miejscowymi oraz zabudowę terenów przewidzianych do uzupełnień, ▪ Ochrona zieleni miejskiej tworzącej system ekologiczny miasta, ▪ Ochrona i kształtowanie układu przestrzennego poprzez opracowanie Lokalnego programu rewitalizacji Miasta, ▪ Dominującą funkcją w tej strefie jest funkcja usługowa, ▪ Dopuszczenie przekształcenia i uzupełnienia zabudowy, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej, ▪ Koncentracja zabudowy usługowej nieuciążliwej (handel, usługi administracyjne, zdrowotne, oświaty, kultury, gastronomiczne) i mieszkaniowej w istniejących skupiskach.
Strefa dalszego rozwoju układu przestrzennego – 6 (między ul. Pomianowskiego a pln.-zach. granicą miasta)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontynuacja rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i usług, ▪ Koncentracja zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych i usług związanych z obsługą turystyki i rekreacji, ▪ Realizacja ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Koronowo

Na obszarze objętym rewitalizacją występuje wiele cennych obiektów i zespołów zabytkowych, które świadczą o bogatej historii Koronowa. Wśród nich należy wymienić: średniowieczny układ urbanistyczny starego miasta, zabytkowa zabudowa miejska z 1 i 2 poł. XIX w. (Pl. Zwycięstwa, ul. Kościuszki, ul. Sienkiewicza), w tym późnoklasycystyczny ratusz z 1 poł. XIX w., zespół poklasztorny - cysterski z kościołem parafialnym Wniebowzięcia NMP stanowiący kompleks o wysokiej atrakcyjności turystycznej (bazylika, zabudowania poklasztorne – obecnie więzienie), kościół Św. Andrzeja, dawna synagoga przy ul. Szkolnej (obecnie Centrum Kultury Synagoga), młyn wodny z poł. XIX w. (tzw. Diabelski Młyn), domniemane grodziska wczesnośredniowieczne z XI - XIII w. na Górze Łokietka i Górze Św. Jana. O bogatych wartościach zabytkowych tego obszaru świadczy fakt obowiązywania stref ochrony konserwatorskiej A, B, i W, w których działania inwestycyjne należy prowadzić zgodnie z przepisami i uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Układ drogowy na obszarze A tworzą:

- Drogi krajowa nr 25 (odcinek Człuchów – Bydgoszcz) i 56 (relacji Koronowo – Trzeciewiec)
- Droga wojewódzka nr 243 (relacji Mroczka-Koronowo),
- Droga powiatowa nr 1525 C (relacji Koronowo – Żołędowo),
- Drogi gminne.

Część odcinków dróg wymaga modernizacji i rozbudowy.

Infrastrukturą wodno-kanalizacyjną zarządza Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Koronowie. Odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków z obszaru A zajmuje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Koronowie przy ul. Pomianowskiego. Według danych Urzędu Miejskiego w Koronowie za 2015 r. na obszarze A zlokalizowanych było 518 punktów odprowadzania ścieków i 611 punktów poboru. Spośród 1 141 nieruchomości tylko 40 korzystało ze zbiorników wybieralnych, a 2 posiadało przydomowe oczyszczalnie ścieków. Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że z sieci wodociągowej w mieście korzysta 94,5% ludności, zaś z kanalizacji 84,9%. Tym

samym poziomem dostępności omawianej infrastruktury jest znacznie lepszy niż przeciętnie w Gminie, gdzie odsetek osób korzystających wynosi odpowiednio 89,1% dla wodociągu i 56,6% dla kanalizacji.

Głównym źródłem ciepła w ramach systemu ciepłowniczego jest ciepłownia należąca do Komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. w Bydgoszczy. Największymi odbiorcami ciepła są Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Koronowie, Koronowska Spółdzielnia Mieszkaniowa, Urząd Miejski i Szkoła Podstawowa nr 2. Większość budynków nie jest jednak podłączona do sieci i posiada indywidualne kotłownie.

Od 2015 r. Koronowo ma dostęp do sieci gazowej. Dystrybutorem gazu jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Gdańsku. Łączna długość gazociągu na terenie Koronowa wynosi 16 147 m (74,61% ogólnej długości sieci w Gminie). Według danych GUS w 2015 r. istniało jedynie 8 czynnych przyłączy do budynków. W tym zakresie niezbędny jest dalszy rozwój sieci i wykonywanie kolejnych przyłączy.

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy i użytkownicy obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli obszaru A miasta Koronowo obejmującego Stare Miasto i Park Grabina oraz tereny na zachód od ul. Pomianowskiego i Alfonsa Hoffmanna. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2025 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy. Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę, spotkania konsultacyjne oraz wyniki badań ankietowych, sformułowano poniższą wizję obszaru rewitalizacji.

WIZJA

Obszar wskazywany do rewitalizacji to część miasta Koronowo (obszar A), która swoim zasięgiem obejmuje starą część miasta oraz park Grabina, a także tereny na zachód od ul. Pomianowskiego i Alfonsa Hoffmanna. Teren ten cechuje się wyższym niż średnia dla Gminy odsetkiem osób starszych. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi 20,60%, podczas gdy średnia dla Gminy wynosi 18,22%. Taki stan rzeczy jest wyrazem powszechnie występującego zjawiska starzenia się społeczeństwa, które w tej jednostce jest szczególnie silne. Innym niekorzystnym zjawiskiem są problemy rynku pracy – udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na tym obszarze wynosi 9,87%, przy czym średnia dla Gminy w tym przypadku wynosi 7,91%. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano także problem braku samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 15,79%, przy średniej dla gminy 9,71%. Na tym terenie znajduje się również wiele budynków, których stan techniczny ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowania (95,12% budynków będących w zasobie Gminy wymaga remontu). Przykładem takiego obiektu jest budynek, w którym obecnie mieści się Punkt Informacji Turystycznej. Obszar rewitalizacji to także teren, gdzie występuje niezagospodarowane przestrzenie publiczne, brakuje miejsc do rekreacji i wypoczynku, brak również miejsca gdzie mogłyby odbywać się wydarzenia kulturalne, imprezy gminne itp. W szczególności należy zwrócić uwagę na niezagospodarowany teren przy ul. Bydgoskiej w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Brdy. Jest to teren nieużytkowany i niezagospodarowany podczas, gdy w okolicy brakuje miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców (nie ma np. placu zabaw, siłowni zewnętrznej, czy ciekawie urządzonego terenu zielonego). Inną kwestią ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest brak miejsca do organizacji wydarzeń plenerowych w centralnej części miasta, brak przestrzeni publicznej pełniącej rolę centrum kulturalnego, miejsca aktywizacji mieszkańców. Co prawda w obszarze rewitalizacji znajduje się rynek (Plac Zwycięstwa), ale jego sposób zagospodarowania zupełnie uniemożliwia wykorzystanie go na cele rozwijania działalności kulturalnej, edukacyjnej oraz aktywizującej i integrującej mieszkańców.

Złagodzenie zdiagnozowanych problemów służy wdrożeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do 2025 r. i realizacją zawartych w nim przedsięwzięć nastawionych na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. W celu poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji

potrzebna jest realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych skierowanych zarówno na poprawę przestrzeni, jak i ożywienie społeczne gospodarcze:

- Wspieranie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zwiększeniu ich szans na rynku pracy poprzez różnorakie kursy zawodowe, szkolenia, warsztaty, doradztwo itp.,
- Aktywna integracja o charakterze środowiskowym wśród grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – działania sportowe, kulturalne i inne skierowane do różnych grup wiekowych,
- Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców – adaptacja Punktu Informacji Turystycznej na cele lokalnej społeczności, odnowa rynku miejskiego, utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta.

W efekcie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych nastąpi poprawa jakości życia osób z różnych przyczyn zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w parze z poprawą jakości infrastruktury służącej mieszkańcom. Dzięki temu zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy zostaną złagodzone. Ponadto podjęcie wskazanych działań rewitalizacyjnych przyczyni się do osiągnięcia efektów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim: wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne, zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m. in. z oddaleniem od rynku, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym.

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na problemy na podstawie, których wyznaczono obszar rewitalizacji, wyznaczono odpowiadający im wspólny cel rewitalizacji odnoszący się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowany cel jest pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2025 i jest ukierunkowany na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim, tj.:

- wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne,
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym.

Poniższy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do celu przypisano konkretne kierunki działań, stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonego celu. Zaś każdy z kierunków będzie realizowany za pomocą określonych przedsięwzięć.

Tabela 15. Problemy, cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

Problemy obszaru rewitalizacji	Cele	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
Starzejące się społeczeństwo	Podniesienie aktywności społecznej i integracji oraz zdolności do zatrudnienia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji w parze z poprawą stanu infrastruktury społecznej	1. Działania na rzecz wsparcia środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – seniorów, bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej	1.1 Wspieranie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zwiększeniu ich szans na rynku pracy
Bezrobocie			1.2 Aktywna integracja o charakterze środowiskowym wśród grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Korzystanie z pomocy społecznej			
Zły stan techniczny budynków		2. Zagospodarowanie przestrzeni miejskich	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców
Niezagospodarowane przestrzenie publiczne, niedostatek miejsc do rekreacji i wypoczynku, brak również miejsca gdzie mogłyby odbywać się wydarzenia kulturalne i edukacyjne, imprezy gminne itp.			

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 16. Wskaźniki dla celu rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	2023 r.	2025 r.
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem zaaktywizowanych w ramach działań rewitalizacyjnych	0	75	0
Liczba osób z niepełnosprawnościami zaaktywizowanych w ramach działań rewitalizacyjnych	0	2	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	15	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	5	0
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	0	3 000 m ²	0
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach	0	300	300
Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	0	1	0
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1	0
Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich	0	300	300

Źródło: *Opracowanie własne*

8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Aby zapewnić osiągnięcie wyznaczonego celu oraz wyprowadzić wskazane obszary rewitalizowane ze stanu kryzysowego, a także zrealizować wytyczone kierunki działań niezbędne jest wskazanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu. W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 17. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
CEL REWITALIZACJI: Podniesienie aktywności społecznej i integracji oraz zdolności do zatrudnienia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji w parze z poprawą stanu infrastruktury społecznej									
Kierunek działań: 1. Działania na rzecz wsparcia środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – seniorów, bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej									
1	1.1 Wspieranie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zwiększeniu ich szans na rynku pracy	1. Aktywna Przyszłość RPO, poddziałanie 9.1.1	S	Gmina Koronowo /MGOPS w Koronowie	Aktywna integracja 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Zakres realizowanego wsparcia: - Kursy zawodowe dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektu, - Warsztaty terapeutyczne prowadzone przez doradcę zawodowego, radcę prawnego i psychologa, - Wyjazdy integracyjne. Projekt komplementarny z projektem	ul. Plac Zwycięstwa 22, Koronowo	200 000 ,00	-zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem -wdrożenie kursów zawodowych dla mieszkańców -wzrost zdolności do zatrudnienia uczestników -zwiększenie aktywizacji	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 15 osób Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 2 osoby Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub

¹⁰ 1 – obszar A w mieście Koronowo

¹¹ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					„Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej” oraz projektem „Nadzieja na lepsze jutro” realizowanym przez M-GOPS w latach 2008-2014.				wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 15 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 15 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 3 osoby
Kierunek działań: 2. Zagospodarowanie przestrzeni miejskich									
1	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców	2. Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą	T	Gmina Koronowo	1. Przebudowa budynku. 2. Nadbudowa budynku. 3. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych 4. Zmiana sposobu użytkowania istniejących pomieszczeń celem wygenerowania miejsca na realizację działań kulturalno-edukacyjnych. 5. Zagospodarowanie terenu działki. Projekt komplementarny z projektem	ul. Plac Zwycięstwa 22, Koronowo	1 300 000,00	-zwiększenie dostępu do usług publicznych dla osób niepełnosprawnych -stworzenie miejsca do działań kulturalno-edukacyjnych -adaptacja pomieszczeń do potrzeb mieszkańców	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich - 1 szt. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
		sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej RPO, poddziałanie 6.4.1			„Aktywna Przyszłość” oraz zrealizowanym przez samorząd w 2011 roku projektem pn. „Przebudowa nawierzchni ulic wraz poprawą stanu gospodarki wodno-ściekowej w starej części miasta Koronowa”.				rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich- 300 osób.
Kierunek działań: 1. Działania na rzecz wsparcia środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – seniorów, bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej									
1	1.2 Aktywna integracja o charakterze środowiskowym wśród grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	3. Aktywne włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo RPO, poddziałanie 9.1.1	S	Gmina Koronowo /MGOK w Koronowie	W ramach projektu podjęte zostaną kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne realizowane w oparciu o metody pracy socjalnej o charakterze środowiskowym z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej. W celu realizacji projektu planuje się przeszkolenie i zatrudnienie animatora lokalnego. Miejscem realizacji projektu będzie odnowiona płyta rynku w Koronowie. Stworzona w ramach projektu zintegrowana infrastruktura posłuży jako baza do aktywizacji społecznej środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji i jednocześnie pozwoli na stworzenie w centralnym punkcie miasta (rynek) miejsca aktywizacji i integracji mieszkańców, tętniącego życiem centrum kulturalnego miasta. Celem projektu jest aktywizacja społeczności	Płyta rynku przy ul. Plac Zwycięstwa w Koronowie	100 000,00	-zакtywizowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem -zwiększenie oferty kulturalno-artystycznej -wykształcenie kompetencji społecznych mieszkańców -zniwelowanie stereotypów społecznych -wykształcenie postaw społeczeństwa obywatelskiego	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 30 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 1 osoba Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					lokalnej zamieszkującej obszar rewitalizacji poprzez wspieranie postaw społecznych opartych na dziedzictwie kulturowym, podnoszenie kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót do życia społecznego. W przestrzeni koronowskiego rynku planuje się utworzenie przestrzeni inspiracji i działalności dla lokalnych środowisk artystycznych, grup nieformalnych, liderów lokalnych oraz organizacji pozarządowych. Jednocześnie ożywienie tej części miasta będzie stanowić impuls wspierający działania związane z promocją turystyczną Koronowa. W ramach projektu planuje się stworzenie przestrzeni publicznej dla rozwoju amatorskich zainteresowań artystycznych. Rynek posłuży jako miejsce realizacji działań aktywizujących kulturalno-edukacyjnych skierowanych do środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym: <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty i kursy artystyczne, - tworzenie i organizacja wystaw prac uczestników projektu, targi rzemiosła, - treningi kompetencji społecznych, - aktywizacja osób wykluczonych poprzez współorganizację i uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, celem obalania stereotypów, - stworzenie przestrzeni aktywności dla seniorów, 				wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 osób

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					- stworzenie przestrzeni dla dzieci i młodzieży z rodzin z deficytami społecznymi – organizacja czasu wolnego poprzez działania rozwijające zainteresowania artystyczne, - kształtowanie postaw prospołecznych i rozpowszechnianie integracji międzypokoleniowej. Projekt pozwoli na aktywizację środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez działania kulturalno-edukacyjne, wykształcenie postaw zachęcających do wyjścia z domu i działania, a także zwiększenie świadomości społecznej i poczucia własnej wartości. W rezultacie projekt wpłynie na poprawę jakości życia określonej grupy mieszkańców, ograniczy proces marginalizacji, zmniejszy rozmiar zjawiska wykluczenia społecznego oraz zmieni mentalność uczestników i ich nastawienie do otoczenia i do życia. Projekt komplementarny z projektem „Odnowa rynku miejskiego w Koronowie celem stworzenia miejsc aktywizacji i integracji społeczności lokalnej”.				
Kierunek działań: 2. Zagospodarowanie przestrzeni miejskich									
1	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców	4. Odnowa rynku miejskiego w Koronowie celem stworzenia	P F	Gmina Koronowo	1. Przebudowa płyty rynku celem stworzenia miejsca do organizacji wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i innych. 2. Korekta układu komunikacyjnego 3. Rewaloryzacja zieleni i małej	Płyta rynku przy ul. Plac Zwycięstwa w Koronowie	2 350 000,00	-stworzenie miejsca do działań integracyjnych -adaptacja rynku do celów rekreacyjno-wypoczynkowych -zagospodarowanie terenu	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 2 500 m ² Liczba osób

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
		miejsca aktywizacji i integracji społeczności lokalnej RPO, poddziałanie 6.4.1			architektury 4. Przebudowa infrastruktury technicznej. Projekt komplementarny z projektami: „Aktywne włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo”, „Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej” oraz zrealizowanym przez samorząd w 2011 roku projektem pn. „Przebudowa nawierzchni ulic wraz poprawą stanu gospodarki wodno-ściekowej w starej części miasta Koronowa”.			zielenią oraz małą architekturą	korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach – 150 osób.
Kierunek działań: 1. Działania na rzecz wsparcia środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – seniorów, bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej									
1	1.2 Aktywna integracja o charakterze środowiskowym wśród grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	5. Aktywna integracja na rzecz środowisk z obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo RPO, poddziałanie 9.1.1	S	Gmina Koronowo /MGOK w Koronowie	W ramach projektu zakłada się podjęcie działań skierowanych na aktywną integrację środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji w Koronowie. Planuje się wykorzystanie instrumentów aktywizacji społecznej poprzez wspieranie animacji lokalnej, w tym zatrudnienie animatora lokalnego. Projekt będzie realizowany na zagospodarowanym na cele rekreacyjno-wypoczynkowe terenie przy ul. Bydgoskiej w Koronowie. Powstała w ramach zintegrowanego projektu infrastrukturalnego infrastruktura rekreacyjna posłuży jako baza do prowadzenia różnorodnych działań integrujących i aktywizujących	Teren położony przy ul Bydgoskiej w Koronowie	100 000,00	-zwiększenie oferty zajęć dla mieszkańców -dostosowanie usług społecznych do potrzeb zainteresowanych -poprawa integracji środowiskowej -wzrost aktywności fizycznej mieszkańców, - pobudzenie do działania osób nieaktywnych społecznie i zawodowo, - rozpropagowanie idei zdrowego stylu życia, - edukacja w zakresie sprawności fizycznej i psychicznej mieszkańców	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 30 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					<p>lokalną społeczność. Aktywna integracja będzie mieć charakter środowiskowy, tzn. będzie skierowana do określonych środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji, które są zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Przed wszystkim celem programu będzie zaaktywizowanie i wyrwanie z marazmu i zniechęcania seniorów, osób zmagających się z ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez aktywność fizyczną. W ramach projektu planuje się realizację przez zatrudnionego i przeszkolonego animatora lokalnego szeregu działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym dopasowanych do potrzeb poszczególnych grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia dla seniorów (np. joga, nordic walking, pilates, inne ćwiczenia poprawiające sprawność fizyczną, edukowanie nt. zdrowego stylu życia i jego wpływu na zdrowie psychiczne) - zajęcia dla dzieci (np. gry i zabawy ruchowe, edukowanie nt. zdrowego odżywiania) - zajęcia dla dorosłych (np. joga, nordic walking, pilates, inne ćwiczenia poprawiające sprawność fizyczną, edukowanie nt. zdrowego stylu życia i jego wpływu na zdrowie psychiczne). <p>Projekt pozwoli na aktywizację osób starszych i dorosłych poprzez</p>				<p>na własny rachunek) – 1 osoba</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 osób</p>

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzania rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					aktywność fizyczną, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, wykształcenie postaw zachęcających do wyjścia z domu i działania, a także zwiększy świadomość zdrowotną. W rezultacie projekt wpłynie na poprawę jakości życia określonej grupy mieszkańców, ograniczy proces marginalizacji ludzi starszych, zmniejszy rozmiar zjawiska wykluczenia społecznego oraz zmieni mentalność uczestników i ich nastawienie do otoczenia i do życia. Projekt będzie komplementarny z planowanym do realizacji na tym terenie projektem społecznym pt. „Utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta Koronowa”.				
Kierunek działań: 2. Zagospodarowanie przestrzeni miejskich									
1	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców	6. Utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta Koronowa RPO, poddziałanie 6.4.1	P F	Gmina Koronowo	1. Budowa placu zabaw wraz ze strefą rekreacji dla dzieci oraz strefą rekreacji dla dorosłych (m. in. siłownia zewnętrzna, ławeczki itp.) 2. Zagospodarowanie terenu m.in. ustawienie elementów małej architektury, zieleni itp. 3. Budowa/przebudowa niezbędnej infrastruktury technicznej. Projekt będzie komplementarny z projektem „Aktywna integracja na rzecz środowisk z obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo” oraz z zaplanowanym do realizacji przez Gminę Koronowo projektem pn. „Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa	Teren położony przy ul Bydgoskiej w Koronowie	500 000,00	-powstanie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej dla dzieci i dorosłych -zrewaloryzowanie zieleni -wyposażenie obiektów w infrastrukturę techniczną	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 500 m ² . Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach – 150 osób.

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Obszar rewitalizacji ¹⁰	Przedsięwzięcie	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹¹	Opis projektu					
				Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
					budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej”, a także zrealizowanym przez samorząd w 2011 roku projektem pn. „Przebudowa nawierzchni ulic wraz poprawą stanu gospodarki wodno-ściekowej w starej części miasta Koronowa”.				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych

Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

9.1 Koncepcja projektów zintegrowanych

W „Zasadach programowania...” wskazano, że „mając na uwadze konieczność wzmocnienia kompleksowości przedsięwzięć rewitalizacyjnych Instytucja Zarządzająca RPO dla projektów, które objęte są dofinansowaniem w ramach działania 6.2, poddziałania 6.4.1 oraz działania 7.1 przewiduje zastosowanie formuły projektów zintegrowanych. W związku z powyższym w przypadku projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach powyższych działań/poddziałania wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu zobowiązany będzie wykazać, iż zrealizował lub planuje realizację projektu „miękkiego”, finansowanego ze środków EFS, ukierunkowanego na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na danym obszarze, któremu podporządkowany zostanie przedmiotowy projekt infrastrukturalny”. W niniejszym programie znalazły się 3 projekty, które będą realizowane w ramach wskazanych działań i poddziałania RPO:

- „Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej” – poddziałanie 6.4.1
- „Utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta Koronowa” – poddziałanie 6.4.1
- „Odnowa rynku miejskiego w Koronowie celem stworzenia miejsc aktywizacji i integracji społeczności lokalnej „– poddziałanie 6.4.1.

Tabela 18. Koncepcja projektów zintegrowanych

Projekt wiodący - społeczny	Projekt uzupełniający - infrastrukturalny	Uzasadnienie zintegrowania
Aktywna Przyszłość RPO, Poddziałanie 9.1.1	Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej RPO, Poddziałanie 6.4.1	Celem przedsięwzięcia zintegrowanego jest przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia jakie występuje na obszarze rewitalizacji. W ramach projektu infrastrukturalnego podjęte zostaną prace celem stworzenia w istniejącym budynku Punktu Informacji Turystycznej miejsc przeznaczonych na cele społeczne. Dzięki temu zapewniona zostanie baza lokalowa do prowadzenia projektów społecznych skierowanych do mieszkańców.
Aktywna integracja na rzecz środowisk z obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo RPO, Poddziałanie 9.1.1	Utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta Koronowa RPO, Poddziałanie 6.4.1	Celem przedsięwzięcia jest aktywna integracja środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji w Koronowie. Powstała w ramach zintegrowanego projektu infrastrukturalnego infrastruktura rekreacyjna posłuży jako baza do prowadzenia różnorodnych działań integrujących i aktywizujących

Projekt wiodący - społeczny	Projekt uzupełniający - infrastrukturalny	Uzasadnienie zintegrowania
		<p>lokalną społeczność. Aktywna integracja będzie mieć charakter środowiskowy, tzn. będzie skierowana do określonych środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji, które są zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Przede wszystkim celem programu będzie zaaktywizowanie i wyrwanie z marazmu i zniechęcania seniorów, osób zmagających się z ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez aktywność fizyczną.</p>
<p>Aktywne włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo RPO, Poddziałanie 9.1.1</p>	<p>Odnowa rynku miejskiego w Koronowie celem stworzenia miejsc aktywizacji i integracji społeczności lokalnej RPO, Poddziałanie 6.4.1</p>	<p>Celem przedsięwzięcia zintegrowanego jest ożywienie centralnej części miasta i zaaktywizowanie mieszkańców ze środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez realizację szeregu działań z zakresu aktywizacji społecznej realizowanych w uprzednio zmodernizowanej i dostosowanej do potrzeb przestrzeni publicznej. W ramach projektu infrastrukturalnego przeprowadzona zostanie odnowa rynku miejskiego w Koronowie w celu stworzenia w tym miejsc centrum kulturalnego i centrum aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. Powstała infrastruktura stanie się bazą do realizacji projektu społecznego skierowanego na aktywne włączenie mieszkańców, zaaktywizowanie i zachęcenie do działania osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wspieranie postaw społecznych opartych na dziedzictwie kulturowym, podnoszenie kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót do życia społecznego.</p>

Źródło: Opracowanie własne

9.2 Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 7. *Cele rewitalizacji i kierunki działań*. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym (co zostało wskazane w rozdziale 1), tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Planowany zakres interwencji w sposób znaczący wpływa na zidentyfikowane problemy będące podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego.

Tabela 19. Powiązanie projektów rewitalizacyjnych z problemami będącymi podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego

Problemy	Sposób rozwiązania problemów	Projekty
<ul style="list-style-type: none"> - Starzejące się społeczeństwo, - Wysokie bezrobocie, - Natężenie korzystanie z pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kursy zawodowe, - Doradztwo zawodowe, rady prawnego, psychologiczne, - Wyjazdy integracyjne, - Warsztaty terapeutyczne, - Zatrudnienie lokalnego animatora, - Specjalne dostosowanie typu zajęć do grupy docelowej, - Podnoszenie kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót do życia społecznego, - Aktywizacja osób wykluczonych poprzez współorganizację i uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, celem obalania stereotypów, - Tworzenie i organizacja wystaw prac uczestników projektu, targi rzemiosła, - Stworzenie przestrzeni aktywności dla seniorów, - Kształtowanie postaw prospołecznych i rozpowszechnianie integracji międzypokoleniowej. 	<p>Aktywna Przyszłość</p> <p>Aktywna integracja na rzecz środowisk z obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo</p> <p>Aktywne włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Degradacja stanu technicznego budynków/budowli/przestrzeni publicznych, - Wiele obiektów pełniących funkcje społeczne znajduje się w złym stanie technicznym, - Niezagospodarowane przestrzenie publiczne, - Niedostatek miejsc do rekreacji i wypoczynku, brak również miejsca gdzie mogłyby odbywać się wydarzenia kulturalne i edukacyjne, imprezy gminne itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja i remont budynków pełniących funkcje społeczne, - Dostosowanie istniejących obiektów do potrzeb mieszkańców, - Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, - Zagospodarowanie przestrzeni publicznych. 	<p>Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej</p> <p>Odnowa rynku miejskiego w Koronowie celem stworzenia miejsc aktywizacji i integracji społeczności lokalnej</p> <p>Utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta Koronowa</p>

Źródło: Opracowanie własne

9.3 Komplementarność przestrzenna

Podczas tworzenia, a także na etapie realizacji programu rewitalizacji brane są pod uwagę wzajemnie powiązania pomiędzy projektami realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim. Należy podkreślić, że na etapie tworzenia programu zadbano o to, aby pozostawał on spójny z innymi dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp. Wskazane w programie projekty rewitalizacyjne nie kolidują z innymi przedsięwzięciami planowanymi do realizacji przez Gminę Koronowo. Prowadzone w ramach rewitalizacji działania nie będą powodowały przenoszenia problemów z obszaru rewitalizacji na inne obszary, nie będą skutkowały przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary lub

prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Powyższe zostanie zapewnione dzięki temu, że zaplanowane działania koncertują się na rozwiązaniu zastanych problemów u ich źródła, czyli na obszarze, na którym zostały zdiagnozowane. W programie nie planuje się przedsięwzięć, które wiązałyby się z czasowym lub z stałym przenoszeniem problemów na inne obszary. Celem działań zarówno tych prowadzonych na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim jest zrównoważony rozwój Gminy oraz stałe podnoszenie jakości i komfortu życia jej mieszkańców. Tym samym wszystkie podejmowane przez gminę działania (rewitalizacyjne lub nie) służą osiągnięciu wspólnego celu.

Dzięki osadzeniu struktury zarządzania programem rewitalizacji w ramach Urzędu Miejskiego zapewnione zostało, że wszelkie działania podejmowane w gminie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki zostaną skoordynowane. Podmiot zarządzający rewitalizacją w Gminie Koronowo przed podjęciem decyzji o realizacji innych inwestycji nie wskazanych w programie (realizowanych zarówno na obszarze, jak i poza nim) będzie sprawdzał czy planowane przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami programu rewitalizacji. W razie stwierdzenia niezgodności podjęte zostaną odpowiednie działania celem dostosowania danego przedsięwzięcia tak, aby nie kolidowało ono z celami programu rewitalizacji. Dla zachowania komplementarności przestrzennej podmiot zarządzający rewitalizacją będzie prowadził ciągłą analizę następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (jak np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji. Szczegółowo sposoby zarządzania programem rewitalizacji opisano w rozdziale 12. Dzięki zapewnieniu (i stałemu sprawdzaniu) komplementarności przestrzennej projekty rewitalizacyjne wywołają skuteczną poprawę całego obszaru rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). Poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają i zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na obszarze rewitalizacji będą wpływać na całe miasto. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

9.4 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Koronowo w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz środki własne Gminy Koronowo. Będzie to polegać na realizacji projektów o charakterze zintegrowanym, czyli projektów społecznych i infrastrukturalnych służących osiągnięciu wspólnego celu. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji ani osoby prywatne, ani przedsiębiorcy nie byli zainteresowani włączeniem się w proces rewitalizacji, dlatego w programie brak prywatnych źródeł finansowania i łączenia ich ze środkami publicznymi. Jednak ze względu na długi okres

realizacji programu (do 2023 r.) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości i realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

9.6 Komplementarność międzyokresowa

W latach 2007-2013 przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej również podejmowano działania rewitalizacyjne w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Koronowa na lata 2009-2015”. W dokumencie tym jako wyznaczono jako obszary wsparcia następujące tereny miasta Koronowo: Obszar A – Stare Miasto (priorytetowy obszar wsparcia), Obszar B – Park Grabina, Obszar C – Osiedla zabudowy mieszkaniowej, Obszar D – Teren Przemysłowy. Obecny obszar rewitalizacji obejmuje Obszar A – Stare Miasto i Obszar B – Park Grabina, a podjęta w perspektywie 2014-2020 rewitalizacja jest wyrazem kontynuacji polityki z lat 2007-2013. W okresie 2009 – 2015 w ramach wyznaczonych obszarów wsparcia zrealizowano następujące zadania inwestycyjne i społeczne współfinansowane ze środków RPO WK-P 2007-2013:

- Przebudowa nawierzchni ulic wraz z poprawą stanu gospodarki wodno-ściekowej w starej części miasta Koronowa (projekt podstawowy),
- Nadzieja na lepsze jutro.

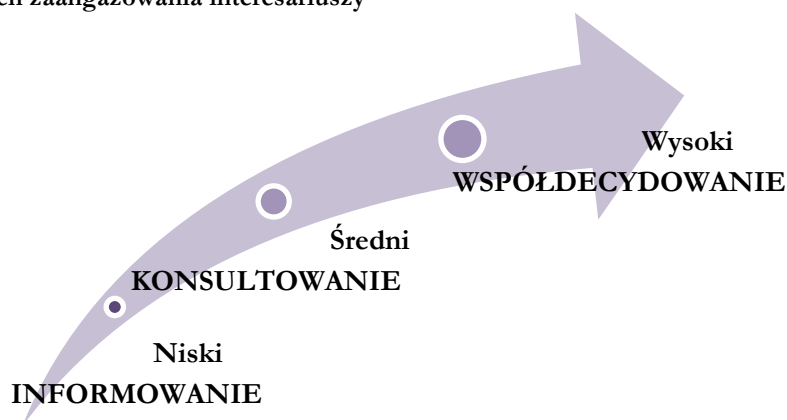
W ramach obecnego programu rewitalizacji planowany jest dalszy rozwój miasta Koronowo w parze ze wzmocnieniem kapitału społecznego. A podejmowane w ramach perspektywy 2014-2020 są wyrazem kontynuacji działań z lat 2007-2013.

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1 Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą.

Schemat 4. Stopień zaangażowania interesariuszy

Źródło: Opracowanie własne

Celem rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni

i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do **interesariuszy rewitalizacji**, to nie tylko mieszkańcy danego obszaru, ale również szereg innych podmiotów i osób, które w jakiś sposób związane są z tym obszarem i na których rewitalizacja będzie miała wpływ.

Schemat 5. Interesariusze rewitalizacji

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze

Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji

Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy

Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne

Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne

Organy władzy publicznej

Źródło: *Opracowanie własne*

Aktywne uczestnictwo interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniają konsultacje społeczne. W ramach partycypacji społecznej nie ograniczono się jedynie do informowania czy konsultowania podejmowanych przez lokalne władze działań, ale dążono do stosowania bardziej zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie i aktywne uczestnictwo w przygotowywaniu projektów zawartych w programie.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Koronowo do 2025 r. został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru. Konsultacje społeczne były nieodłącznym elementem procesu wyznaczania obszaru rewitalizacji oraz przygotowania programu rewitalizacji – **etap diagnozowania i programowania**. Również po rozpoczęciu realizacji programu interesariusze będą włączani w działania związane z realizacją poszczególnych projektów i monitoringiem – **etap wdrażania**.

10.2 Partycypacja społeczna na etapie diagnozowania i programowania

Konsultacje społeczne były prowadzone zgodnie z Kanonem Konsultacji Społecznych. Aby dotrzeć do jak największej liczby interesariuszy stosowano różne metody informowania o konsultacjach i ich formach:

- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Strona internetowa www.koronowo.pl,
- Oficjalny profil Gminy na portalu społecznościowym Facebook,
- Flesz gminny - Oficjalny kanał YouTube Gm. Koronowo,
- Telewizja kablowa,
- Artykuły w lokalnej prasie,

- Kontakt e-mailowy.

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji trwały 15 dni **od 8 do 22 listopada 2016 r.** W tym czasie odbyło się spotkanie z interesariuszami i dyskusje, zbierane były uwagi do konsultowanych materiałów oraz przeprowadzone zostały ankiety. Po zakończeniu konsultacji Rada Miejska w Koronowie uchwałą nr XXXVII/294/16 z dnia 30.11.2016 r. podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Koronowo do roku 2025.

Tabela 20. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
<p>Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej</p> 	<p>W terminie od 8 do 22 listopada 2016 r. trwały konsultacje społeczne podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do diagnozy dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1). Formularz uwag był dostępny na stronie www.koronowo.pl oraz w siedzibie Urzędu Miejskiego. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Miejskiego lub dostarczyć osobiście do Urzędu.</p>
<p>Spotkanie</p> 	<p>Spotkanie z interesariuszami rewitalizacji odbyło się 22 listopada 2016 r. w Urzędzie Miejskim w Koronowie. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienia się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkania wyglądał następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powitanie uczestników spotkania, • Etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, • Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją, • Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie, • Diagnoza obszaru rewitalizacji: <ol style="list-style-type: none"> a) kryzysowe zjawiska w sferze społecznej, b) kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach, c) potencjały obszaru, • Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć, • Przypomnienie o toczących się konsultacjach, • Ankieta (opis znajduje się w dalszej części tabeli).
<p>Dyskusja</p> 	<p>Dyskusja była jednym z elementów spotkania. Uczestnicy starali się odpowiedzieć na następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak są plusy i minusy – dobre i złe strony tego obszaru? • Jak dany obszar powinien wyglądać w przyszłości? • Jakie cele rozwojowe należy postawić? • Jakie przedsięwzięcia należy podjąć w ramach rewitalizacji aby osiągnąć cele i zrealizować wizję?

Ankiety

Podczas konsultacji społecznych przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkania konsultacyjnego. Ankieta była dostępna na stronie www.koronowo.pl oraz w siedzibie Urzędu Miejskiego. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 2. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 3.

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 1. Spotkanie podczas I konsultacji

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 2. Informacja o konsultacjach społecznych ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji – strona internetowa gminy

KONSULTACJE SPOŁECZNE W SPRAWIE WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI W KORONOWIE

Autor: Magdalena Tabasz | Kategoria: Gmina | Utworzono: 07.11.2016

Zapraszamy do udziału w konsultacjach społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie.

Niniejsze konsultacje są jednym z etapów prac nad opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do 2025 r.”.

Rewitalizacja to szeroki proces przemian społecznych, przestrzennych i ekonomicznych na obszarze, znajdującym się w kryzysie. Jej celem jest ponowne przywrócenie do życia zdegradowanej części miasta i obszaru wiejskiego oraz uzupełnienie jej o nowe funkcje. Mówiąc prościej - chodzi o to, żeby w takim miejscu dobrze się przebywało, mieszkało i pracowało. Remonty budynków czy modernizacja dróg to tylko niewielka część działań składających się na rewitalizację. Poprawa przestrzeni musi iść w parze z polepszeniem warunków życia, co zapewniają szerokie działania społeczne, kulturalne, edukacyjne czy ekonomiczne podejmowane w tym procesie.

[Czytaj więcej...](#)

Źródło: www.koronowo.pl

Zdjęcie 3. Informacja o konsultacjach społecznych ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji – BIP

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie

Burmistrz Koronowa ogłasza, że prowadzone są konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie w okresie od 8 listopada 2016 r. do 22 listopada 2016 r.

Przedmiotowe konsultacje są jednym z etapów prac nad opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do 2025 r.”.

Rewitalizacja to szeroki proces przemian społecznych, przestrzennych i ekonomicznych na obszarze, znajdującym się w kryzysie. Jej celem jest ponowne przywrócenie do życia zdegradowanej części miasta i obszaru wiejskiego oraz uzupełnienie jej o nowe funkcje. Mówiąc prościej – chodzi o to, żeby w takim miejscu dobrze się przebywało, mieszkało i pracowało. Remonty budynków czy modernizacja dróg to tylko niewielka część działań składających się na rewitalizację. Poprawa przestrzeni musi iść w parze z polepszeniem warunków życia, co zapewniają szerokie działania społeczne, kulturalne, edukacyjne czy ekonomiczne podejmowane w tym procesie.

Konsultacje mają na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji odnośnie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie. Konsultacje odbywają się w następujących formach:

- Zbieranie uwag poprzez formularz konsultacji,
- Ankietyzacja mieszkańców,
- Spotkanie konsultacyjne.

Wypełniony formularz konsultacji można przekazywać:

- bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Koronowie (pok. nr 1),
- drogą elektroniczną na adres mailowy: rewitalizacja@um.koronowo.pl
- drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Koronowie, Plac Zwycięstwa 1, 86-10 Koronowo

Spotkanie konsultacyjne odbędzie się 22 listopada 2016 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Koronowie o godz. 17.00.

[Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji \(1151kB\)](#) [PDF](#)

[Mapa obszaru zdegradowanego i rewitalizacji \(494kB\)](#) [PDF](#)

Źródło: www.bip.koronowo.pl

Zdjęcie 4. Informacja o konsultacjach społecznych ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji – portal społecznościowy

Źródło: *Oficjalny profil miasta Koronowo na portalu społecznościowym*

Zdjęcie 5. Informacja o konsultacjach społecznych ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji – regionalny portal informacyjny

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie

08 listopada 2016

temat: konsultacje społeczne, Koronowo, powiat bydgoski, rewitalizacja, samorząd

Zapraszamy do udziału w konsultacjach społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie.

Źródło: *www.e-kraina.pl*

Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

W trakcie prac nad przygotowaniem projektu programu rewitalizacji w dniu 1 lutego 2017 r. odbyło się spotkanie robocze z udziałem m. in. radnych Gminy Koronowo. W trakcie spotkania debatowano nad propozycjami projektów rewitalizacyjnych, jakie należy zawrzeć w programie.

Następne konsultacje społeczne będą dotyczyć projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

10.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Po podjęciu przez Radę Miejską uchwały w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025 i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020, rozpocznie się etap wdrażania programu i monitorowanie postępów. Etap ten potrwa do roku 2025 lub wcześniejszego zrealizowania programu.

Na etapie wdrażania i oceny zapewniony zostanie aktywny udział interesariuszy poprzez informowanie o przebiegu wdrażania programu rewitalizacji, promocję podczas innych wydarzeń gminnych, zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w projektach rewitalizacyjnych, upublicznianie i konsultowanie wyników oceny wdrażania programu celem wspólnego wypracowania wniosków i zaleceń.

Równie istotna jest aktywizacja mieszkańców i zainteresowanie ich tematyką rewitalizacji poprzez działania promocyjno-informacyjne. W tym zakresie prowadzone będą szeroko zakrojone działania informujące i promujące rewitalizacją poprzez wykorzystanie tradycyjnych i nowoczesnych form komunikacji:

- Strona internetowa www.koronowo.pl,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Oficjalny profil miasta na portalu społecznościowym,
- Zebrania mieszkańców, spotkania z przedsiębiorcami i ngo,
- Flesz gminny - Oficjalny kanał YouTube Gm. Koronowo,
- Telewizja kablowa,
- Artykuły w lokalnej prasie,
- Kontakt e-mailowy.

11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ¹²	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2019-2020	1. Aktywna Przyszłość	S	1.1 Wspieranie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zwiększeniu ich szans na rynku pracy	Gmina Koronowo/ MGOPS w Koronowie	200 000,00	85	170 000,00	X				9.1	9.1.1	2
1	2018-2019	2. Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa budynku Punktu Informacji Turystycznej wraz ze zmianą sposobu użytkowania w celu zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej	T	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców	Gmina Koronowo	1 300 000,00	85	1 105 000,00		X			6.4	6.4.1	1

¹² 1 - obszar A w mieście Koronowo

¹³ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ¹²	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2020-2021	3. Aktywne włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo	S	1.2 Aktywna integracja o charakterze środowiskowym wśród grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Gmina Koronowo/ MGOK w Koronowie	100 000,00	85	85 000,00	X				9.1	9.1.1	4
1	2019-2020	4. Odnowa rynku miejskiego w Koronowie celem stworzenia miejsc aktywizacji i integracji społeczności lokalnej	PF	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców	Gmina Koronowo	2 350 000,00	85	1 997 500,00		X			6.4	6.4.1	3
1	2020-2021	5. Aktywna integracja na rzecz środowisk z obszaru rewitalizacji w Gminie Koronowo	S	1.2 Aktywna integracja o charakterze środowiskowym wśród grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Gmina Koronowo/ MGOK w Koronowie	100 000,00	85	85 000,00	X				9.1	9.1.1	6
1	2020	6. Utworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w starej części miasta	PF	2.1 Tworzenie przestrzeni i miejsc na cele aktywizacji społeczno-zawodowej	Gmina Koronowo	500 000,00	85	425 000,00		X			6.4	6.4.1	5

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ¹²	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ¹³	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
		Koronowa		mieszkańców											

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych

12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu gminy.

Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w *rozdziale 10*.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Burmistrz, Rada Miejska i interesariusze rewitalizacji.

Schemat 6. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Interesariusze rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> Aktywny udział w pracach związanych z wdrażaniem programu rewitalizacji i jego realizacją, m. in. poprzez udział w spotkaniach dotyczących rewitalizacji, opiniowanie sposobu wdrażania programu i realizacji poszczególnych zadań.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wskazywanie potrzeb rewitalizacyjnych danego obszaru.
Burmistrz Koronowa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koordynowanie całego procesu rewitalizacji, ▪ Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie programu, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji, ▪ Prowadzenie konsultacji społecznych, ▪ Wystąpienie z wnioskiem do Rady Miejskiej o podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025, ▪ Zapewnienie zgodności innych podejmowanych działań z programem rewitalizacji.
Rada Miejska w Koronowie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025 ▪ Zatwierdzenie i uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025, ▪ Uchwalanie zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025, ▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025 w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, ▪ Zapewnienie zgodności innych podejmowanych działań z programem rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji będzie Urząd Miejski w Koronowie, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Burmistrz Koronowa wyznaczy pracownika (pracowników) odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych podmiotów w realizacji ich zadań. Urząd Miejski w Koronowie posiada odpowiedni potencjał aby zapewnić prawidłowe i sprawne zarządzanie programem rewitalizacji. Daje to gwarancję, że podmiot koordynujący działania innych podmiotów uczestniczących w realizacji programu rewitalizacji posiada odpowiednie do tego kompetencje. Powierzenie koordynacji prac nad programem Urzędowi Miejskiemu gwarantuje wysoką jakość pracy, łatwy i szybki przepływ informacji, jasno określoną ścieżkę podejmowania decyzji, bezpośredni dostęp do informacji na temat innych działań rozwojowych realizowanych w Gminie (zapewnienie komplementarności przestrzennej), odpowiednie zaplecze instytucjonalne. Ścieżka podejmowania decyzji w sprawach związanych z programem rewitalizacji jest tożsama ze ścieżką podejmowania decyzji jaka obowiązuje w Gminie. Wszelkie decyzje w sprawach związanych z rewitalizacją podejmuje Burmistrz (po konsultacjach jeżeli jest to konieczne). Decyzje w sprawach zmiany programu rewitalizacji, wprowadzenia do programu nowych przedsięwzięć podejmuje w drodze uchwały Rada Miejska na wniosek Burmistrza.

Tabela 23. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Urząd Miejski w Koronowie – wyznaczony pracownik (pracownicy)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Ocena planowanych do realizacji projektów umiejscowionych poza obszarem rewitalizacji pod kątem ich wpływu na obszar rewitalizacji i w razie wystąpienia niezgodności zgłaszanie tego faktu podmiot zarządzającym programem,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji zadań, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu, ▪ Współpraca z innymi referatami Urzędu Miejskiego w zakresie realizacji programu.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych.

System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 7. System wdrażania programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w rozdziale 10) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezmiernie istotną rolę, dostarczając najbardziej

rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, mieszkańców) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych.

Działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowiąc mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń o wszelkich sprawach związanych z rewitalizacją
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego,
- Wykorzystanie przedstawicieli lokalnych społeczności i liderów.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu. Stosowane instrumenty informacji i promocji programu rewitalizacji w powiązaniu z zaawansowanymi metodami partycypacji, takimi jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska przyczynią się do wyłonienia na obszarach rewitalizacji lokalnych liderów.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Koronowo do roku 2025 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2025 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.*

13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą trzy formy monitoringu: monitorowanie postępu prac, monitorowanie środków finansowych projektu i monitorowanie osiągnięcia założonych celów rewitalizacji.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami programu rewitalizacji.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji będzie polegał na śledzeniu postępu realizacji LPR poprzez monitorowanie wartości określonych wskaźników – tj. wskaźników celu rewitalizacji. Wartość tych wskaźników będzie sprawdzana raz w roku. Wskaźniki celu rewitalizacji dostarczą informacji o rezultatach, a więc efektach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczonych w dokumencie. Wybór wskaźników skupia się na ocenie osiągnięcia celu LPR, a nie produktów poszczególnych projektów. Jest to wynikiem postrzegania interwencji prowadzonej w ramach rewitalizacji jako całościowego procesu, który nie jest po prostu sumą zrealizowanych projektów, ale ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji. Wybór wskaźników do monitoringu skupia się przede wszystkim na osiągnięciu założonych celów rewitalizacji. W związku z tym do badania osiągnięcia celów posłużono się wskaźnikami wskazanymi w rozdziale 7 programu.

Wskaźniki realizacji celów będą badane każdego roku. Rok docelowy osiągnięcia wskaźników to 2023 r. Zakłada się, że jeżeli w 2021 r. założone wskaźniki nie zostaną osiągnięte lub będzie istniało duże prawdopodobieństwo, że nie zostaną osiągnięte do 2023 r., zostaną podjęte odpowiednie działania zapobiegawcze. W sytuacji gdy przyczyny nie osiągnięcia wskaźników będą wynikać z przyczyn leżących poza zakresem kompetencji Gminy Koronowo, np. będą wynikać ze zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej, wówczas planowane są konsultacje z IZ RPO celem zmiany założonych wartości wskaźników docelowych. Z kolei jeżeli przyczyny nie osiągnięcia wskaźników będą leżeć po stronie gminy i będą wynikać np. z braku zainteresowania interesariuszy procesem rewitalizacji (m. in. brak chęci udziału w realizowanych projektach), podjęte zostaną odpowiednie działania promocyjno-informacyjne celem zaaktywizowania wskazanych grup interesariuszy. Wówczas przewiduje się np. organizację kampanii informacyjno-promocyjnych celem zachęcania do udziału w realizowanych projektach rewitalizacyjnych.

W opisanej sytuacji podjęte zostaną również konsultacje odnośnie zmiany projektów zawartych w programie lub zmiany zakresów projektów, które pozwolą na osiągnięcie założonych wskaźników.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Koordynator będzie pozyskiwał informacje na temat zrealizowanych projektów w danym roku kalendarzowym od jednostek odpowiedzialnych za ich realizację. Do obowiązków koordynatora będzie także należało wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowiąc to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych. Sporządzany będzie raport zawierający opis realizowanych zadań wynikających z programu rewitalizacji m.in.: okres realizacji projektu, opis projektu, cele, podjęte działania, wartość projektu, źródła finansowania oraz wskaźniki wynikające z programu rewitalizacji jakie zostały osiągnięte zgodnie z celami projektu. Następnie raport będzie przekazywany Burmistrzowi do zatwierdzenia.

System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalony.

14. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko¹⁴ projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do roku 2025 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

---

¹⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.

Załączniki

Załącznik 1. Wzór formularza konsultacji społecznych dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

FORMULARZ KONSULTACJI SPOLECZNYCH

dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Koronowie

....., dnia ..... 2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOLECZNYCH

Imię i nazwisko: .....

Nazwa organizacji: .....

Adres korespondencyjny: .....

Telefon/ e-mail: .....

1. Uwagi:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrzynam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 19 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....
czytelny podpis

Załącznik 2. Wzór ankiety

Ankieta dotycząca wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta
Koronowo

Szanowni Państwo!

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania z poniższej ankiety. Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze tych terenów. Ankieta jest całkowicie anonimowa. Wyniki ankiety będą gromadzone i wykorzystywane przez firmę Dorfin Grant Thornton w celu opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Koronowo do 2025 r.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?
  - a. Bardzo dobrze
  - b. Dobrze
  - c. Ani dobrze ani źle
  - d. Źle

e. Bardzo źle

2 Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny głównie korzystają z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości w gminie	Poza gminą	Nie korzystam
Opieka przedszkolna				
Edukacja podstawowa				
Zajęcia pozalekcyjne				
Podstawowa opieka zdrowotna				
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze				
Sport i rekreacja				
Rozrywka				
Dostęp do internetu				

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- a. Alkoholizm
- b. Narkomania
- c. Bezrobocie
- d. Wiele rodzin mających problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- e. Wiele osób starszych/chorych, które nie mają zapewnionej opieki
- f. Przemoc w rodzinie
- g. Duża liczba osób żyjących w ubóstwie
- h. Zakłócanie porządku publicznego/bójki/rozboje
- i. Brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji
- j. Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną
- k. Niska aktywność lokalnej społeczności
- l. Inne .....

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- a. Brak miejsc pracy
- b. Brak terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej
- c. Brak wsparcia dla przedsiębiorców
- d. Brak dobrego dojazdu do miejscowości
- e. Duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin
- f. Inne .....

5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

- a. Nielad architektoniczny (brzydkie, przypadkowe budownictwo)
- b. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- c. Niedostatecznie rozwinięta lub brak sieci kanalizacyjnej
- d. Brak lub zbyt mało przydomowych oczyszczalni ścieków
- e. Brak dbałości mieszkańców o otoczenie ich posesji

- f. Zły stan dróg
  - g. Brak lub niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych
  - h. Dostęp do sieci światłowodowej
  - i. Inne .....
6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Dzikie wysypiska
  - b. Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze)
  - c. Niewłaściwa gospodarka odpadami
  - d. Niska świadomość ekologiczna
  - e. Inne .....
7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

.....

.....

METRYCZKA

- Wiek:
- a. Do 18 lat
  - b. Od 18 do 24 lat
  - c. Od 25 do 29 lat
  - d. Od 30 do 39 lat
  - e. Od 40 do 49 lat
  - f. Od 50 do 59 lat
  - g. 60 lat i więcej
- Płeć
- a. Mężczyzna
  - b. Kobieta
- Wykształcenie:
- a. Podstawowe
  - b. Zasadnicze zawodowe
  - c. Średnie
  - d. Wyższe

Reprezentowany sektor:

- a. Rolnictwo
- b. Przemysł
- c. Usługi
- d. Administracja
- e. Uczeń
- f. Emeryt
- g. Bezrobotny

Miejsce zamieszkania:

.....

Dziękujemy za udzielenie odpowiedzi!

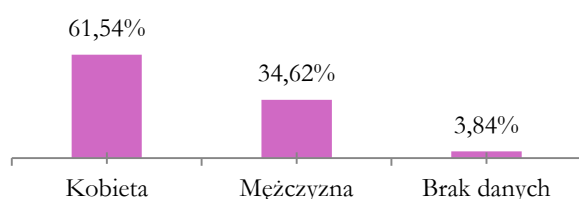
Załącznik 3. Wyniki badania ankietowego

W okresie od 8 do 22 listopada 2016 r. na terenie Gminy Koronowo prowadzona była ankietyzacja mieszkańców celem zbadania sytuacji społeczno-gospodarczej. Otrzymano łącznie 26 ankiet. Kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte z gotową kafeterią odpowiedzi, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięło udział 26 osób z Gminy Koronowo. W badanej grupie znalazło się 61,54% kobiet (16 osób) i 34,62% mężczyzn (9 osób). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o płeć.

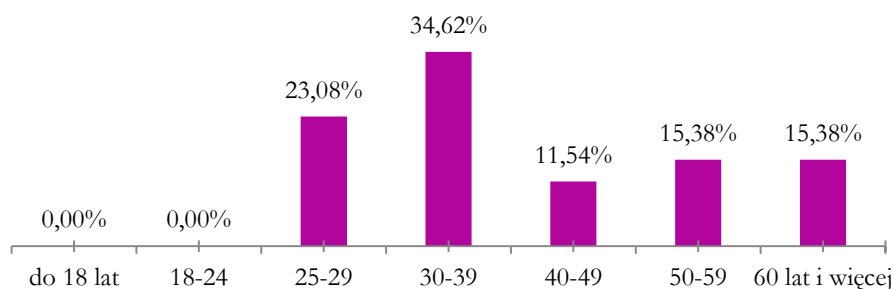
Wykres 8. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

W badaniu wzięły udział osoby w różnym wieku. Najliczniejsza była grupa osób w wieku 30-39 lat (34,62%) oraz w wieku 25-29 lat (23,08%).

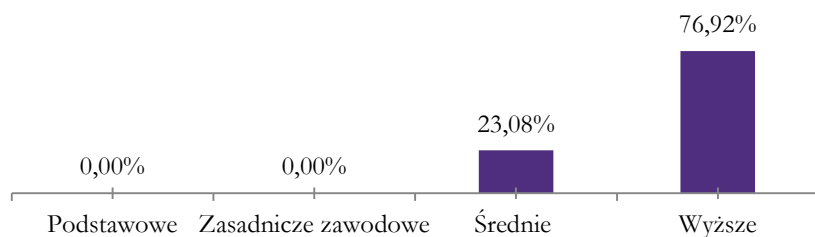
Wykres 9. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Opinie w badaniu ankietowym wyraziło 20 osób z wyższym wykształceniem (76,92%) oraz 6 osób ze średnim wykształceniem (23,08%). Brak jest opinii osób z niższymi poziomami wykształcenia.

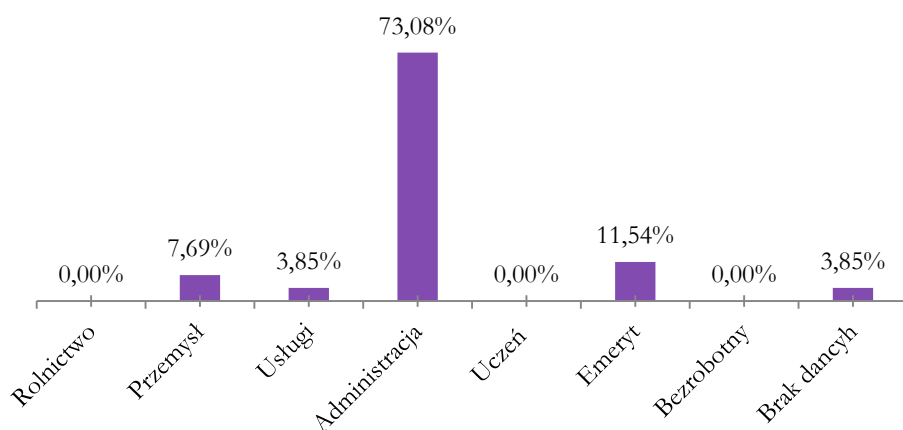
Wykres 10. Wykształcenie osób biorących udział w badaniu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Ankietowani reprezentowali różne sektory: administracja (73,08%), emeryci (11,54%), przemysł (7,69%), usługi (3,85%). Brak opinii osób z następujących sektorów: rolnictwo, uczniowie, bezrobotni. Jedna z ankietowanych osób nie udzieliła informacji na temat reprezentowanego sektora.

Wykres 11. Reprezentowany sektor osób biorących udział w badaniu

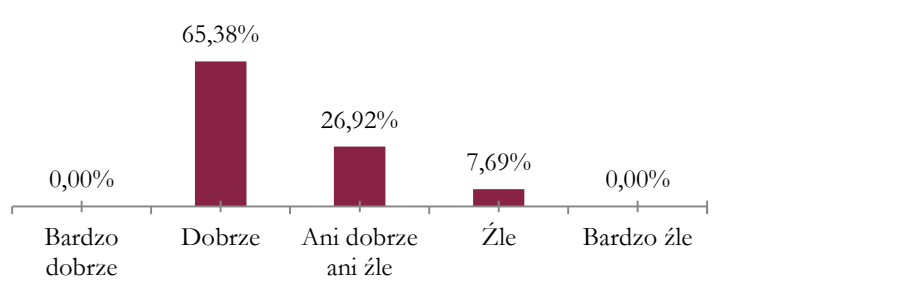

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

Osoby biorące udział w badaniu oceniły jakość życia w swoim miejscu zamieszkania jako dobrą – 65,38% odpowiedzi. 26,92% respondentów wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle. 7,69% badanych odpowiedziało, że jakość życia jest zła. Nikt nie wskazał odpowiedzi „bardzo dobrze” i „bardzo źle”.

Wykres 12. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

Dostęp osób ankietowanych do poszczególnych usług jest bardzo zróżnicowany. Poszczególni badani deklaruwali, że jeżeli już korzystają z usług takich jak edukacja podstawowa, podstawowa opieka zdrowotna, usługi rehabilitacyjno–opiekuńcze, sport i rekreacja, zajęcia pozalekcyjne, opieka przedszkolna oraz dostęp do internetu, to ma to miejsce najczęściej w ich miejscu zamieszkania. Uwagę zwraca fakt, że większość badanych (65,38%) korzysta z rozrywki poza gminą.

Tabela 24. Lokalizacja korzystania z usług

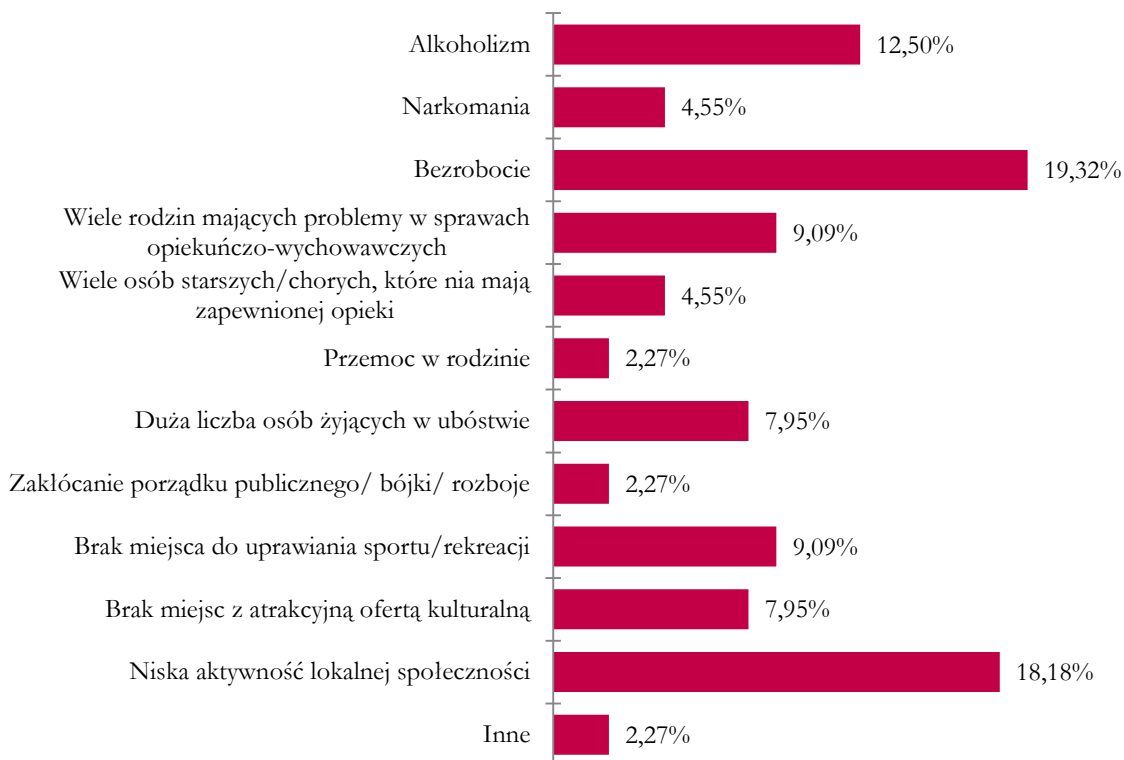
	W miejscu zamieszkania (%)	W innej miejscowości w gminie (%)	Poza gminą (%)	Nie korzystam (%)
Opieka przedszkolna	30,77%	23,08%	0,00%	46,15%
Edukacja podstawowa	42,31%	15,38%	3,85%	38,46%
Zajęcia pozalekcyjne	38,46%	15,38%	3,85%	42,31%
Podstawowa opieka zdrowotna	65,38%	23,08%	7,69%	3,85%
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze	34,62%	15,38%	26,92%	23,08%
Sport i rekreacja	46,15%	19,23%	19,23%	15,38%
Rozrywka	23,08%	11,54%	65,38%	0,00%
Dostęp do Internetu	92,31%	0,00%	3,85%	3,85%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największymi problemami społecznymi na analizowanym terenie są bezrobocie (19,32%) i niska aktywność lokalnej społeczności (18,18%). Kolejnym najczęściej wskazywanym problemem jest alkoholizm (12,50%), jednak mieszkańcy skarżą się również na inne aspekty. Wielu z respondentów wskazywało na dużą liczbę rodzin mających problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (9,09%), brak miejsc do uprawiania sportu i rekreacji (9,09%), brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną (7,95%) oraz na dużą liczbę osób żyjących w ubóstwie (7,95%).

Wykres 13. Największe problemy społeczne na danym obszarze

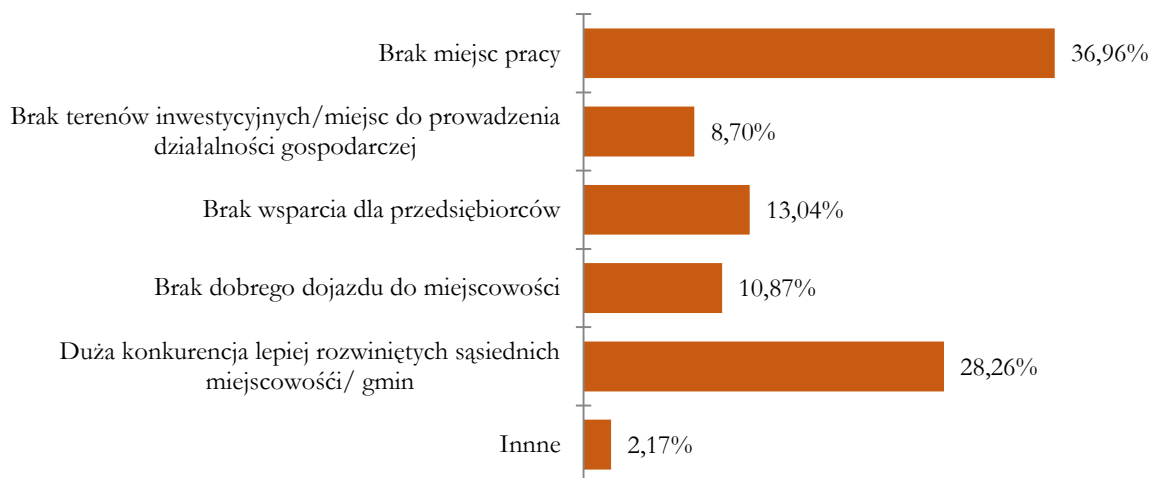

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest brak miejsc pracy – aż 36,96% respondentów udzieliło odpowiedzi dotyczących tego aspektu. Dużym utrudnieniem na danym terenie jest również duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/ gmin (28,26% odpowiedzi) oraz brak wsparcia dla przedsiębiorców (13,04% odpowiedzi).

Wykres 14. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Głównymi problemami wskazywanymi przez respondentów w sferze przestrzenno-technicznej na terenie ich miejscowości są brak dbałości mieszkańców o otoczenie ich posesji (26,39% odpowiedzi) oraz zły stan dróg (19,44% odpowiedzi). Negatywnie ocenione zostały również kwestie związane z brakiem lub niedostateczną ilością połączeń komunikacyjnych (13,89% odpowiedzi) i nieładem architektonicznym (12,50% odpowiedzi). Ponadto respondenci zwracali uwagę na niedostatecznie rozwiniętą lub brak sieci kanalizacyjnej (9,72%) oraz dostęp do sieci światłowodowej (8,33%).

Wykres 15. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze

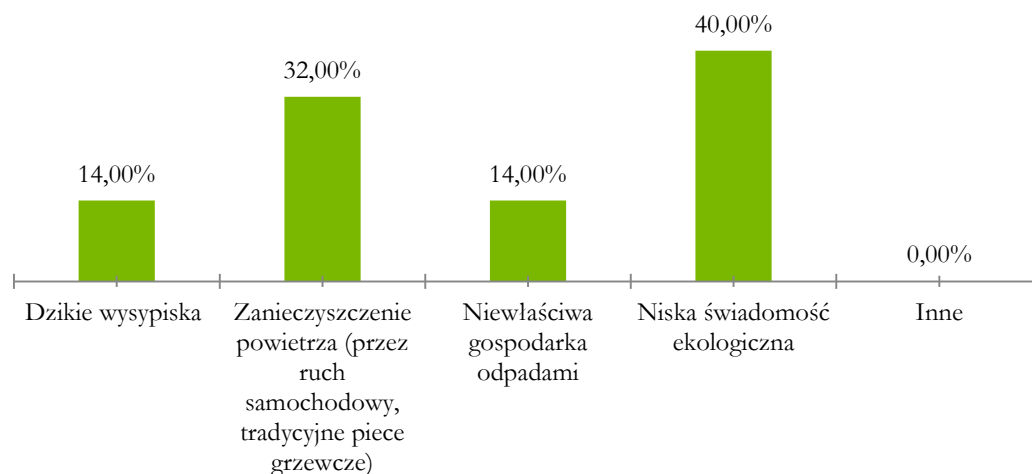

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

W sferze środowiskowej najczęściej wskazywanym problemem była niska świadomość ekologiczna mieszkańców (40% odpowiedzi), ale także zanieczyszczenie powietrza spowodowane przez ruch samochodowy i tradycyjne piece grzewcze (32% odpowiedzi).

Wykres 16. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały różnego rodzaju potrzeby, jakie ich zdaniem istnieją w zamieszkiwanym przez nie miejscu. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne, techniczne jak i gospodarcze.

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

- Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców.

Ankietowani zwrócili również uwagę na potrzeby w kwestii infrastrukturalnej:

- Budowa placów zabaw, boisk, basenów, świetlic,
- Poprawa stanu dróg i chodników,
- Zwiększenie liczby połączeń komunikacyjnych.

W sferze gospodarczej badani zwrócili uwagę na:

- Zwiększenie liczny miejsc pracy,
- Wsparcie dla małych przedsiębiorców.

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015.....	17
Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2013-2015	17
Tabela 3. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej – wykaz ulic.....	21
Tabela 4. Podział miasta Koronowo na jednostki strukturalne	22
Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	24
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	25
Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.....	25
Tabela 8. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych na danym obszarze.....	25
Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach w Koronowie.....	26
Tabela 10. Powierzchnia i ludność Gminy Koronowo objęta rewitalizacją	28
Tabela 11. Ulice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji w Koronowie	30
Tabela 12. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów	34
Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego	34
Tabela 14. Kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru rewitalizacji.....	38
Tabela 15. Problemy, cele, kierunki działań i przedsięwzięcia	42
Tabela 16. Wskaźniki dla celu rewitalizacji.....	43
Tabela 17. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	44
Tabela 18. Koncepcja projektów zintegrowanych	53
Tabela 19. Powiązanie projektów rewitalizacyjnych z problemami będącymi podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego	55
Tabela 20. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania.....	59
Tabela 21. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	64
Tabela 22. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	67
Tabela 23. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	68
Tabela 24. Lokalizacja korzystania z usług.....	79

Spis map

Mapa 1. Gmina Koronowo na tle powiatu bydgoskiego	15
Mapa 2. Podział miasta Koronowo na jednostki	23
Mapa 3. Obszar zdegradowany w Gminie Koronowo.....	27
Mapa 4. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Koronowo.....	29
Mapa 5. Obszar rewitalizacji w Koronowie	30

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura demograficzna w 2015 r.	16
--	----

Wykres 2. Edukacja przedszkolna w Gminie Koronowo w 2015 r.	16
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na tle liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Koronowo w 2015 r.	18
Wykres 4. Struktura wieku i płci na obszarze A.....	31
Wykres 5. Struktura wiekowa ludności na obszarze A.....	31
Wykres 6. Bezrobocie na obszarze A.....	32
Wykres 7. Korzystanie z pomocy społecznej na obszarze A.....	33
Wykres 8. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym.....	77
Wykres 9. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym.....	77
Wykres 10. Wykształcenie osób biorących udział w badaniu.....	78
Wykres 11. Reprezentowany sektor osób biorących udział w badaniu.....	78
Wykres 12. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania.....	79
Wykres 13. Największe problemy społeczne na danym obszarze.....	80
Wykres 14. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze.....	81
Wykres 15. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze.....	81
Wykres 16. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze.....	82

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	5
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze miasta Koronowo..	7
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	9
Schemat 4. Stopień zaangażowania interesariuszy.....	57
Schemat 5. Interesariusze rewitalizacji.....	58
Schemat 6. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji.....	67
Schemat 7. System wdrażania programu rewitalizacji.....	69

Spis załączników

Załącznik 1. Wzór formularza konsultacji społecznych dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	74
Załącznik 2. Wzór ankiety.....	74
Załącznik 3. Wyniki badania ankietowego.....	77